

GAZDASÁGI LAPOK

25. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Junius 18.

Nyers-perocid

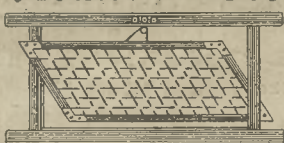
garantált 35-38% K 150.—
Egy kilogramm részgálicznak 3 kilo nyers-perocid
Prima Mayunga Raffia ... K 600.—
Hadifogoly munkások részére
Ó-lótt vegyített igen zamatos kávékeverék K 360
Legfinomabbtea kilója ... K 18.—
Azonnal szállítanak:
SCHWARZ és TAUBER nagy-ereskedők
NAGYKANIZSA.

Aratógépek, fűkaszálók,

szénagyűjtők, szab. egyszerű és műtrágyaszórával kombinált
vetőgépek, őrlő- és daráló malmok, valamint az összes
gazdasági gépek az elismert legczélszerűbb kivitelben kaphatók:

SZÜCS ÖDÖN, BUDAPEST,
VI. KERÜLET, NAGYMEZŐ-UTCZA 66. SZ.

Farkas rendszerű
Sodronyüveges
isziálóablak

eltörhetetlen.

Farkas és Tsa
Budapest Lehel-u.8

Összes készítményeink
beszerezhetők a Magy.
Mezőgazdák Szövetke-
zete által is. Kérjen Árlapot!

Farkas rendszerű
Idomvas-
ablak

legerősebb
legolcsóbb

ZSÁK
ÉS PONYVA
SCHLESINGER
ÉS TÁRSA
BUDAPEST-VI.,
Gróf Zichy-J-
utca-36.
ÚJ ÉS EGYSZER HASZ-
NÁLT ELADÁS ÉS
KÖLCSÖNZÉS.

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu
kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket
hozzávaló kévekötő-zsineggel

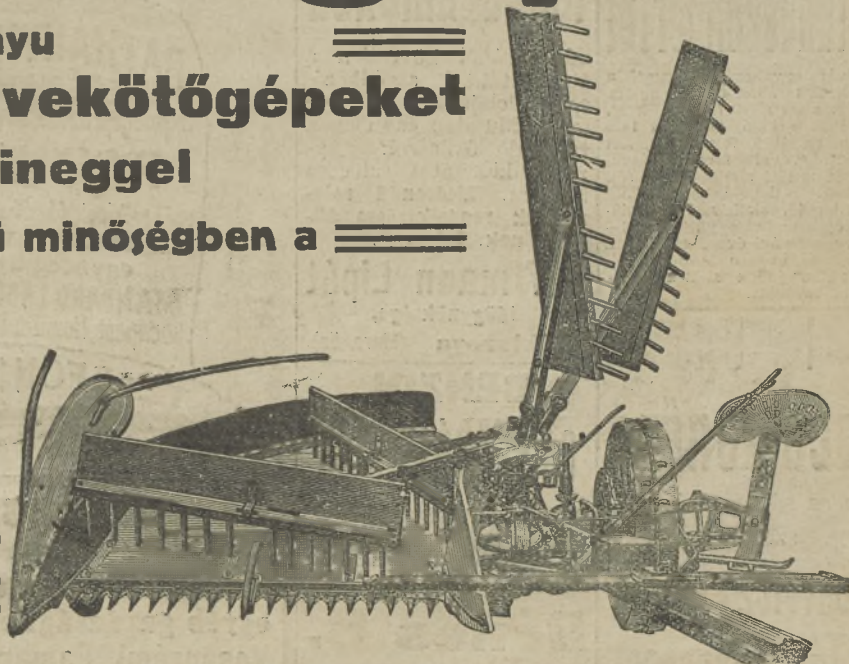
szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Sürgőnyczim: Magomobil. Telefon 45-15.

!! Nagy tartalék alkatrész-raktár. !!

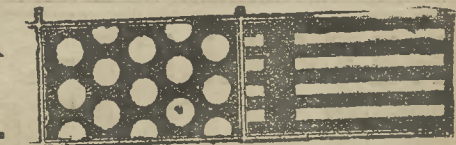

STAHEL és LENNER

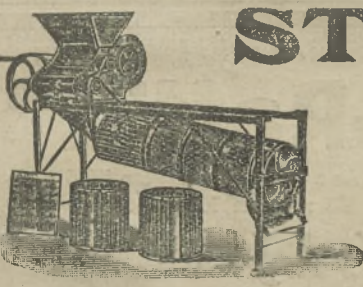
trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44-46. sz.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ
GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítá-
sára és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és min-
denfajta LEMEZROSTA
gőzcséplőgépek számára.

KERESKEDÉS
ÉS
KÖLCSÖNZÉS

ZSÁK, PONYVA és ZSINEGÁRUK

SCHILLINGER MIKSA
BUDAPEST, V., Rudolf-rakpart 7.
(Az országház mellett.)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel irt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Új és használt
juta-,
gyapot-,
textillose-,
lisztes-
és korpás-
ZSÁK

Kölcsön-ponyvák
legjutányosabban beszerezhetők:
HERZFELD ZSIGMOND
cézgnél,
Budapest, V., Vadász-u. 10.

30 HP
benzinmagánjáró
cséplésre, teherhúzásra stb.
kétúton alkalmas, jutányosan kapható.

Dénes B.
betéti társaságnál
BUDAPEST, VI. kerület,
Vilmos császár-ut 61/g.

Földhaszonbérlet
Hontvármegyében, Ipolnagyalu község határában 410 m. holdas birtok, a melyből 7 hold kert, 306 hold szántó (80 hold 1915 őszén és 1916 folyamán lett istállótrágyával megtrágyázva, 40 hold feltört rét) 86 hold rét, 40 hold rételegelő és 20 hold hogyilegelő, lakóházzal és gazdasági épületekkel együtt az 1916—1917. gazdasági évre, esetleg a következő évekre is bérbeadó. Cím: „726” jelű alatt a kiadóhivatal továbbít.

I-a Uszó
kocsikenőcs
kék és sárga elsőrendű szállítója
Schvarcz József
és Társa Budapest,
Vilmos császár-ut 53.

Műv és
vödjegy
Törvé-
nyes za-
badalom

Reitter Oszkár
nagybecskerekli főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya a „PATKÁNIN”
patkányirtó szer (nem mérgező) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona
mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.
Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.
A biztos eredményért jótállás! lementető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Muraközi
hidegvérű (nori) igás
tenyészkanczák,
választott csikók
és
tenyészmenek

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. **Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. Czimem:**

Hoffmann Lipót
lóügynöksége,
Csáktornya (Muraköz).

BENZIN
cséplőkészletek

2 1/2—10 HP használt és új, kedvező feltételekkel kapható

Dénes B.
betéti társaságnál
Budapest, VI. kerület,
Vilmos császár-ut 61/g.

A 33 év óta fennálló
FISCHER-féle

**ZSÁK-
és
PONYVA-
GYÁR** BUDAPEST,
Nádor-u. 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak
Lópokróczok,
valódi amerikai

Manila-kéveköttők.
SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK.

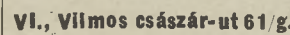
jobb és olcsóbb a raffiánál. Egyszer használt ponyvák, torny- és hasztes-zsákok 's állandóan jutányosan kaphatók.

Gőzcséplőkészlet

3, 4 és 6 lóerős használva, de gyárilag kijavítva jutányosan eladó.

Dénes B. betéti társaság
BUDAPEST,
VI., Vilmos császár-ut 61/g.

PATKÁNYIRTÁST
EGÉRIRTÁST
legmegbízhatóbban végezhet a
RADIKÁL

egér, patkányirtó bacillussal. Emberre, házi állatra veszélytelen. Főmegításra egy adag 6 korona.
STANDARD LABORATORIUM
Budapest, Kossuth Lajos utca 142

TELEFON 17-34

Aratáshoz kaszanyeleket, favillákat, fagereblyéket, gabonamerítő falapátokat, szérüseprőket és egyéb gazdasági eszközöket azonnal szállít
Veszprémi Faipar Részvénytársaság
Budapest, IX., Tóth Kálmán-utca 17. sz.
Telefon: József 21—01.

Vizsgálók !!

Összes stabil, lokomobil gőzgőpekéről biztos sikerrel vizsgára előkészítik szerződés mellett, magyarul és németül. **Sirovy Vincze** oktató, Budapest, VII. Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.

Pedigrees

tacskó kölykökre
előjegyzést már most elfogad, nyolczhetes korában szállítható. Jutányos árban. Czim a kiadóhivatalban.

**PAPIRIT-
SPÁRGA**

zsineg, heveder, kötél, hajtószijsz összes czélokra

SCHVARGZ JÓZSEF
ÉS TÁRSA
BUDAPEST,
Vilmos császár-ut 53. sz.

Cséplőgép
kezelői vizsgával bíró géplakatos cséplési idényre ajánlkozik. Szíves válasz **D. Budapest, VII., Aréna-ut 42., II. 24.** czim alatt kéretik.

RAFFIA

szép árú 5 kg.-os postacsomagokban bárhova szállítunk **32 koronáért.**
TIRGRAM TARSASAG Budapest, V., Károly-u. 1

Gabona- és fűkaszalógépek

eredeti amerikai Massey-Harris komb. **gyűjtőgerelye,** amerikai **szénagerelye** és **forgató,** valamint **burgonyakiszedőgépeket** ajánl

HANS FEDA, Wien, II. Stuw nstrasse No. 1.
gazdasági gépkülönlegességek elárúsító irodája.

Sürgönczim: Maschinfeda, Wien. Telefon: 48218.

Fapapucsot
foglyoknak,
kórházi papucsokat
és mindenféle cipőket, nagyban árban szállít:
Unio cipő- és papucsgyár
Budapest, VII., Dohány-utca 16—18. sz.
Telefon 93—75. Fapapucs párja 4 korona.

KAVIERS
TALPVÉDŐ

férficzipókra, gyermekczipókra, bakancsokra, csizmákra, bocskorokra. A legvékonyabb talpon is jól tart, abból soha ki nem hull és a talpat nem lyukasztja át. Kapható bőr- és vaskezeskedésekben s a vezérkép viselőnél.

Molnár R. Béla, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 11.
Vidékre 3 pár czipőre való készlet (béljegyekben is) 2.— K. Ujdonság-árgyűzők dírtalanul. Viszonteladónak nagy árengedmény! **TELEFON József 14—81.**

KÉVEKÖTŐK

amerikai gyártmány, eredeti ládában, jobb és bal, míg a készlet tart, Nemetországban átadva 1300 ko-

Fr. Müller, München,
Keusslinstrasse 3.

Jégeladás.

Nagyobb mennyiségű természetes jég azonnali szállításra eladó 10.000 kg.-ként K 200.— árban, egyik budapesti állomáson wagonba rakva. A jég ára és a rendeltetési állomásig járó fuvardíj előre fizetendő. Írásbeli ajánlatok Timár Nándor névre Budapest VII. kerület, Nagydíófa-utca 19. intézendők.

RÉZGÁLICZ-ot földmivelésügyi hivatalos megállapítás szerint csakis a helyettesíti. Garantált hamisítatlan 34—35%-os nyersperocid, melyből 3 kg. felel meg 1 kg. rézgálicznak.
PEROCID
150 koronáért azonnal szállítható 50 kg.-os zsákokban és 140 kg.-os hordókban.
ZEISLER ADOLF-nál,
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21. SZÁM.
Viszontelárusítók jutalék mellett kerestetnek.

Valódi **MANILLA**
és **MANILLA-pótló**
kipróbált legjobb fajta, előnyös árban.
ARDÓ JÓZSEF, VI., Vilmos császár-ut 43. sz.
(GÉPÜZLET).

Szőlőkötözési célra elsőrangban alkalmas prima
Majunga-Raffia
575 korona ab raktár Budapest. Másodrendű márka 525 kor.
Az áru az elszállításától számított 30 napon belül fizetendő.
REITER LAJOS
Budapest, Dorottya-utca 3. Telefonszám: 70—44.

2 darab **DAIMLER-féle**
benzin-lokomobil
kevésbé használt, jó állapotban 16—18 lóerős, jutányosan eladó. Ajánlunk egyúttal gépolajat, gépszirt, motorolajat, hengerolajat, kocsikenőcsöt, kévekötelet, valamint nyers **PEROCID** permetező anyagot, garantált 34%-osat legjutányosabban:
MOLNÁR M. és TARSAI, BUDAPEST, VI., RÉVAY-UTCZA 14/G.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETESEKET

A lap kiadóhivatala vesz fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkről az utannyomas joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSEG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

Szemle	Lap 305
Közélelmezés és az élelmiszeruzsora. — Sonnenfeld Ödön	305
A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével. — Lüherer Andor	306
Néhány szó a szénakészítés veszteségeiről és az ezek csökkentésére szolgáló módokról. — Váradi Szabó János	307
A magyar lányok kertészeti munkájáról. — Zemplényi Lászlóné	308
Könyvismertetés	310
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Tarlóhántás mélysége.	
Feleletek: Csomó a birsre nemesített esemegén	310
Hírek	311

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Aratógépek és a MÁV. gépgyár. — Póttakarmánygyárak létesítése.)

Elég kedvezőnek mondható az időjárás, mert noha néhol nagyobb záporok, sőt kisebb jégesőkről is ad hírt a táviró és posta, mégis ezek a részben káros jelenségek csakis kisebb területekre szorítkoznak és — jó órában legyen mondva — eddig a gabonaneműekben az időjárás csak nagyon kevés károkat okozott. A rozsda ugyan sok helyen fellépett s néhol alaposan érett paprika színűvé tette a buza sását, azonban egyelőre még, hál' Istennek, a kalásza nem terjedt át és így azon remény táplálja kebleinket, hogy már tetemes kárt a magtermésben ez a gombabetegség sem fog okozni. A belvizek és a sok gaz ugyan káros hatással voltak különösen a kései ősziakra, azonban nagy átlagban mégis közepetremes remélhető hazánkban. Most, mikor már Magyarország déli megyéiben a rozs aratás kezdetét veszi, sőt a homokos és kavicsos altalajú kisalföldi rónán is megindul ezen kenyérgabona vágása, azon imaszerű óhajnak adunk kifejezést, vajha az aratásunk a legvérmesebb reményeket is felülmulná kitünőségével!

A szőlőkről, fájdalom, nem írhatunk sok jót, mert a peronospora — különösen a lapályokban levő parcellákban — máris nagyon elhatalmasodott s a mult hét két ködös najnala a főváros közelében levő szőlőkben még fokozta ezen növényi élődsi terjedését. No de se baj, vigasztaljuk magunkat azzal, hogy több is vészett Doberdónál stb., meg azzal, hogy ha nem lesz bor, iszunk majd vizet s a ki nem tudja nélkülözni a szeszes italt, az sörrel kárpótolhatja magát, mert hiszen

az árpák ez ideig igen szépen állanak. Elfogtak megint néhány ezer olaszt és oroszot a mi hős katonáink, hát majd ezekkel levágatjuk az aranykalászkodat.

Egyik tárcánkban pár hét előtt kifakadtunk a MÁV. gépgyára azon eljárása ellen, hogy már nem gyárt kaszáló- és aratógépeket, hanem azokért is külföldnek kell adóznunk; most egyik tekintélyes napilapunk hasonló szellemben ír „Külföldi gépek inváziója” czim alatt azon alkalomból, hogy a földművelésügyi miniszter a kisgazdaközönség részére 250 aratógépet tartott tartalékban előnyös feltételek mellett az ország különböző helyein, de valamennyi külföldi gyártmány. Jó volna minél több sajtóorgánium foglalkozni ezzel a kérdéssel, talán majd a MÁV. intéző köreit jövőben más elhatározásra lehetne ez uton bírni; ezen czélből bátorodjunk a jelzett cikk legfontosabb részét leközölni.

Az állami gépgyár kishitúsége az oka, hogy a front mögötti gazdasági harc egyik fontos fegyvere, a mezőgazdasági gép nem a mi ipari harc-késztségünk arzenálisából kerül elő. Az állami gyár ugyanis két-három évvel ezelőtt megszüntette az aratógépek gyártását, ugyanakkor, a midőn az évi szükséglet rohamosan növekedni kezdett. Megszüntette pedig azon a czimen, hogy az aratógép tömegszik és kis számmal való gyártása nem jövedelmező. Magyarországon ma összesen mintegy 100.000 aratógép van és négy-öt ezer darabra rug az évi szükséglet. Itt van azonban a Balkán várható szükséglete. Az állami gyár, mely olyan óvatosan kerüli a magániparral való versenyt, visszavonul a gyártástól ugyanakkor, a mikor a Herwester Co. Ltd. telket szerzett a Lágymányoson, hogy Magyarország és a Balkán részére aratógépgyárat létesítsen. Annak idején, mikor az állami gyár legutóbbi évi jelentését ismertettük, rámutattunk arra, hogy még minden fémipari vállalat prosperált a háboru alatt s a legtöbb hihetetlen hasznot huzott a hadseregszállításból, az állami gyár visszahúzódott a versenytől s ezzel nemcsak a saját prosperálásának ártott, de elmulasztotta azt is, hogy a hadvezetőség érdekében árszabályozó hatását érvényesítse. Elhisszük, hogy a gyár vezetősége minderről nem tehet. De tehetnek azok, a kik a gyár létjogosultságát veszik el azzal, hogy szerepét egyre szűkebb térre szorítják.

Gyárról lévén szó, más gyárak is jutnak eszünkbe, olyanok, a melyeknek felállításáról a Németbirodalomban a kormány gondoskodott az által, hogy 12.5 millió márkát bocsátott rendelkezésre. Ezekről a póttakarmányokat, jobban

mondva abrakféleket készítő ipartelepekről már megemlékeztünk azon alkalommal, midőn Miklós Ödön államtitkár előadását ismertettük s már akkor is kifejezést adtunk azon nézetünknek, hogy ily valóban közhasznú s a még a békeidőben is felette üdvös czélt szolgáló befektetésre nem kellene a pénzt sajnálni kormányunknak s ha a nagytőkések istápolására 125 milliót tud előteremteni, 1—2 milliócska kerülhetne ily gyárakra is. Természetes, ezuttal is pusztába elhangzott kiáltás volt szavunk s ezért most más hurokat fogunk pengetni, talán ezek hangja eljut azok fülebe, a kik tehetnek valamit — csak akarniuk kell.

Lám a Hangya most a háboru közepette képes volt 4 millió korona alaptőkével részvénytársaságot alapítani ipartelepek létesítésére. A magyarországi viszonyok mellett a németországiakhoz hasonló póttakarmányok és abrakok előállítására szükséges gyáraknak felállításához alig kellene nagyobb tőke, de ha még egyszer annyi, ha 8—10 millió kívántatnék is, azt is elő lehetne teremteni, ha komolyan akarnák a magyar mezőgazdasági társadalom vezetői és intézményei, az O. M. G. E., a Gazdaszövetség, a Hangya, az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete. Felvetettük az eszmét s hisszük és reméljük, hogy az ige testté válik mielőbb.

Mennyi most elkallódó s legfeljebb kevés silány trágyát adó anyagból lehetne értékes állati eledelt, kitünő abrakpótlókat készíteni s ezzel állatállományunk fellendülését elérni, a hizlalásokat nagyobb kiterjedésben folytatni és hazánkat a külföldi behozattal (román és bolgár kukoricza, kópa stb.) függetleníteni. Ennyi előny elérésére még áldozatot is érdemes volna hozni, de hisz az abrakgyárakba helyezett tőkék hamarosan meghoznák a tisztességes polgári kamatokat s hasznos befektetéseknek bizonyulnának, akár csak a répaszelet készítő, vagy a cukorszörp (melasse) póttakarmány gyárak.

Közélelmezés és az élelmiszeruzsora.

Írta: Sonnenfeld Ödön.

A tejihiánynak is több oka lehet és van is, a melyet a közönség, de sőt a hatóságok jó része sem tud, vagy nem érti meg és így kellőképpen nem méltányol. Ilyenek: a takarmányhiány, a rossz közlekedési eszközök és viszonyok; a munkáshiány; a tehének vemhessége, a szopós állatok szükséglete; továbbá elfelejtik vagy nem tudják, hogy vedléskor, valamint nagy melegben és nagy hidegben a tejelés minimális; valamint nagy befolyással van a tejelésre a nyújtott takarmány mennyisége és minősége is. Mindez

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle örlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint **KITÜNŐ TAKARMÁNY** értékesíthető.

AJÁNLATTAL SZOLGÁL!

HAHN ARTHUR és **TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52g.**

Sürgönczim: **CASE BUDAPEST.**

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzinmotorok és lokomobilok.

olyan dolog, a melyet figyelmen kívül hagyni nem lehet és nem szabad. A vajtermelés korlátozása volna az egyik eszköze annak, hogy több tej kerüljön forgalomba, mert 1 liter tejszín nyeléséhez átlag 20—22 liter teljes tej szükséges. Másik módja a több tej termelésnek az intenzívebb etetés volna; ehhez azonban szükség lenne olcsó és elegendő abrakakarmányra (tengeri dara, korpa, árpa dara, esetleg óvatosan etetve konkoly dara). Ezen pedig a kormány, nevezetesen a földmívelési és a kereskedelmi miniszter segíthetne az abrakakarmányok árának leszállításával és a vasuti fuvardíjtelek mérséklésével. Végül azzal, ha utasítaná a tejszövetkezeteket, hogy a hozzájuk kerülő tej mennyiségnek csak egy bizonyos meghatározott hányadát, mondjuk: 25 vagy legfeljebb 30 %-át használják fel vajkészítésre, a többit pedig mint teljes tejet tartoznak forgalomba hozni. Ezzel tekintélyes tej mennyiség szabadulna fel a közfogyasztás javára.

Még egy módja volna a dolognak, t. i. a borjú mesterséges felnevelése, mikor is a teljes tejet lassankint és fokozatosan lehet részben vízzel vagy lefőlőzött tejjel pótolni. Ennek azonban az az akadályja van, hogy a szoptatás több embert és nagyobb figyelmet igényel és ezért nem lehet mindenkire rábízni.

A mi a marha és sertés, valamint a tejárak maximálásait illeti, azt a fentebb kimutatott okok figyelembevételével csakis úgy lehetne helyesen és okserüen keresztülvinni, ha a kormány utasítaná az összes hatóságokat, hogy saját körletükben legjobb belátásuk szerint intézzék el az ár maximálását, iparkodván úgy a termelő, valamint a fogyasztó érdekeit összeegyeztetni.

Sokan az élőállat behozatálát kívánják a husinség enyhítése érdekében. Ez azonban, főképp most, midőn az állatorvosok nagyrésze hadi szolgálatot teljesít és az itthon maradtaknak úgy is jóval többet kell dolgozniok, nézetem szerint nagyon elhibázott dolog volna, a miénk hazai állományunk idővel nagy kárát vallhatná; mert a hiányos állategészségügyi vizsgálat miatt sok ragályos betegséget hurcolhatnánk be, mely azután itt elterjedvén, amugy is megcsökkent hazai állományunkat a szó szoros értelmében megtizedelhetné. (Balkánról az ott és Törökországban fellépett marhavész miatt egyáltalán nem lehet az élőmarha behozatalt megengedni. Szerk.) Ha már hust akarnak behozni: törtéjük az levágott állapotban, besózva és az ilyen szállítmányokat gyorsárúként szállítsa a vasut gyors- vagy személyvonaton teheráru tarifa szerint, mint a hogy Németország teszi a Magyarországi részére szállított dán hussal. Ily módon tényleg sokat lehetne segíteni. Helytelen volt a kormány azon intézkedése, mely arra irányul, hogy azok, a kik a hízalással iparszerűleg foglalkoznak, az 1913—14. évben feletett tengeri mennyiségnek csak 75 %-át etethették fel 1915-

ben. Ezzel, — bár lehet, hogy akaratuk ellenére — csak csökkentették a hízó állatok számát és így a piacra kerülő hus mennyiségét.

Sokszor hangzik fel a panasz és pedig jogosan: miért nem maximálják az ipari termékek árát is? Az ipari termelést egyrészt a munkaerő, másrészt a nyersanyag hiánya drágítja meg, de legjobban a kartellek áremelése, mely sok esetben indokolatlanul magas. Így p. o. a cipészek állandóan és kivétel nélkül mind panaszkodnak a bőr drágasága miatt.

Háromszor, négyszer oly drága most a bőr, akár felsőrész, akár talpbőr, mint a háboru előtt volt.

Sokkal többet érne, ha a sok torzalkodás helyett összefogna a társadalom egymás kölcsönös segítésére. Be kellene látnia minden közgazdasági tényezőnek, hogy csak úgy lehet a bajon segíteni, ha egymásnak kezet nyújtanak és egymást kölcsönösen segítik.

Mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, közgazdaság és az értelmiség munkája egyaránt fontos a nemzet fennállására és erősödésére nézve.

Mindegyiknek szép és fontos teendője és hivatása van; mindegyik egy-egy szerves alkotó

része az állam gépezetének, mely csakis úgy működik jól és pontosan, közmegelegedésre, ha minden egyes része a helyén van és pontosan végzi a feladatát.

A mint az egyik vagy másik alkotórész megakad vagy rendetlenül működik, az mindjárt kihat a többi működésére is és az egész gépezet hiányosan működik, utóbb egészen megáll. Azért szűnjék meg minden ellentét és osztálygyűlölet. Hisz mindnyájan egyazon édes haza fia vagyunk!

Van úgy is elég ellenségünk; Északon, Nyugaton és Délen fenik reánk fogait és mert a harctéren nem tudnak legyőzni bennünket, galádul elhatározták, hogy békés polgárainkat ki fogják éhezteni; hogy iparunkat, kereskedelmünket fogják tönkre tenni, hogy megállítják gazdasági életünk szivverését és ily módon egyuttal meggyengítve haderőnket, végre is le fognak győzni minket.

De mi, a kik itthon vagyunk, fogjunk össze, vegyük fel ellenük bátran és öntudatosan a har-

czot, miként katonáink a harctereken és dolgozunk csüggedés nélkül, bizva a Mindenható Isten segítségével, bizva vitéz seregeink hősiességében és bizva önerőnkben és akkor ellenségeink egygyel több kudarcot fognak vallani, mi pedig, bár nagy áldozatok árán, de győztesen és megerősödvén fogunk kikerülni ebből a világrengésből, mert velünk lesz Isten és az igazság!

Lássák be minden oldalon, hogy egyaránt hibáztunk. Hibázott a kormány, a termelő, az iparos és hibázott a fogyasztó is.

A kormány iparkodik a mulasztásokat tőle telhetőleg pótolni, segítsék ebben a munkájában a hatóságok, a termelők és a fogyasztók is. Hogy jóakarattal, kölcsönös megértéssel mit lehet elérni, arra szép példát nyújt Bártfa városa, hol mint a „Magyarország“ 1915. évi december 12-iki száma írta, daczára annak, hogy a város az orosz betörés körletébe esett és eleget szenvedett, mégis a következő árak voltak akkor: Marhahus kg.-ja 3.20 K, borjúhús kg.-ja 2.50 K, sertéshús kg.-ja 4 K, disznózsir 7 K, teljes tej literje 30 f, tejszín literje 1 K, juhturó kg. ra 2.30 K, tehénturó kg.-ja 50 f, csirke, rántani való, párja 3.40 K, csirke, sütni való, párja 4 K, liba (idei) 6—7 K drbja, tyuk drbja 4—5 K, tojás drbja 10 f, burgonya kg.-ja 10 f, vöröshagyma kg.-ja 1 K, fokhagyma kg. ja 2.30 K, üveg rizs kg.-ja 3.20 K. Hus, tojás, burgonya van elég; a fontosabb élelmiszereket a város maga árusítja, egy-egy család 20—30 tojásra kap utalványt. Kötelezte a tojáskereskedőket, hogy hetenkint bizonyos megszabott mennyiséget szolgáltatassanak be.

Mig az ország fővárosában Budapesten 7.—7.50 korona a disznózsir ára, addig Békés-Csában 4, mond: Négy korona egy kilogramm disznózsir. Az ottani sertéshizlaló adja a lakosság részére oly olcsón a zsirt és a sertéshust. Ez is mutatja, hogy a maximális árak 7.—7.50 koronában való megállapítása tulságosan és megokulatlanul magas.*

Például szolgálhat a jó közéleti politika követésére Miskolc városa, melynek polgármestere, dr. Nagy Ferencz, a városok congressusának előadója. A város maga nagy közéleti vállalatot alapított, hogy a lakosság érdekében a lehető legkedvezőbbben irányíthassa a közéleti életet. A polgármester bölcs előrelátással már a háboru kitörésekor nagymennyiségű élelmiszerek készletet halmozott fel, számolván a bekövetkezendő drágasággal. A vállalatnak van saját kenyérsütődéje, tejüzeme, zöldségosztálya; árul továbbá rizst, babot, burgonyát, zsirt és szalonnát. Az árak lényegesen olcsóbbak a budapestiekénél.

1915 november elején az árak a következők voltak itt:

Elsőrendű marhahus kg.-ja 4 K 40 f, pecsenye-

* »Gazdasági Lapok« 1915. okt. 30.

A világháboru nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéhezésével.

Irta: Löherer Andor.

Láttuk azonban, hogy Németország élelmiszeikéinek csupán 20 %-át kénytelen a külföldről beszerezni, Anglia ellenben 80 %-át. Elképzelhetjük, tehát, hogy ha ottan is olyan méreteiben csökkent meg a bevétel lehetősége mint pl. Németországban, hogy akkor ottan is természetesen állott be a drágaság, a mikor Angliának az 1912. évi összes bevétele 12.914.4 millió márkát tett. Oroszország kivitele a múlt évi 1421 millió rubelről 856 millióra, bevétele pedig 1220 millióról 920 millióra csökkent.

A többi államokban is nagy zavart okozott a bevétel megakadása, mert pl. Franciaországnak 1912. évi bevétele tett 6,360.7 millió márkát, Oroszországban 1911-ben 2,569.3 millió márkát, Olaszországban 6,883.3 millió márkát, Belgiumban 3,966.4 millió márkát, Ausztriába és Magyarországon 2,964.1 millió márkát s ha a Németbirodalomnak 1912. évi bevétele 11,572.1 millió Márkában szintén figyelembe vesszük, akkor: Angliában, és Oroszországban, csupán az egymással harezban álló államokban 43.170 milliárd és 300 millió márká értékű árucseré forgalma jutott stagnációba. Ennek árdrágító hatását letagadni nem lehet.

Nehéz felhők tornyosultak Európa fölé. Párisból 1914 május 9-iki értesülés szerint a gazdasági, de főleg a tőzsdei pangás vált igen nyomasztóvá. A háboru előrevetette árnyékát. Általános pangás állott be, csupán a hadiszerek rendelése képezett kivételt. A nyers vas és az építési gerendák s a vaspléh árai folyton esnek, a nagy ipari központokat érintő vasutak bevételei messze elmaradtak a tavalyiaktól. A válság általános. Rothschild Edwárd báró az Északi vasuti társaság évi közgyűlésén kijelentette, épen úgy vele hasonlóan a Credit Lyonnais közgyűlésén Bethenod ig. elnök, hogy a jövő évek alatt el kell készülnie a jelen gazdasági válságnak még súlyosbodására is. A Credit Lyonnais sem a török, sem a görög, sem a szerb kölcsön kibocsátásában nem vett részt, mert jól informálva, már eddig is tulságosan nagymennyiségű és bizony nem jó hitelű balkán papír tulajdonosa.

A török kölcsön kudarcot vallott, mert sem a régiéknak a törlesztését, sem kamatait nem fizették és az erre kijelölt új árak is alig jövedelmeznek annyit, hogy a kötelezettségek ebből kiteljenek.

Mexikó mellett Brazília okozza a francia tőkepenzéseknek ma a legtöbb gondot. Braziliában egy rendkívül heves válság lépett fel. A »goldexchange standard« alapu valutarendszernek védelmére egy 500 millió kölcsön iránt indítottak a Société Générale, a Banque de Paris et des Pays-Bas és a Londoni Rothschild házzal, ámde a helyzet annyira nehéz, hogy a francia bankok Brazília pénzügyeinek — mondhatni — az ő gondnokságuk alá való helyezését kötötték ki első feltételül. Rothschild ezt ellenezte, mert ezáltal a régebbi és nagy összegű kibocsátások szenvedtek volna nagyon. Az utolsó braziliai kölcsönből a közönség csak 8 %-ot jegyzett, mert a bizalom már akkor megingott.

A Banque de Paris et des Pays-Basnál igen rossz benyomást tett, hogy Bulgária egy 250—300 millió kölcsön iránt a német-osztrák és magyar bankokkal kezdte meg a tárgyalást, de úgy látszott, hogy ebben a francia konzorcium is részesedni fog, mert ebből akarnak 75 millió frankot az előbb escomptált bolgár kincstári jegyek visszafizetésére fordítani.

Tehát még 1914 május 9-én is együtt operáltak a ma egymással retentetes harezban álló hatalmas irányítadó bankjai.

Ugyanakkor egy másik német-francia, a német-török, francia-török, s a francia-német egyezkedések arra nézve folytak, hogy francia részről a Banque Française és Banque Imperial Ottomane, a németek részéről a Bleichröder-ház és a Deutsche Bank részvételével, egy Credit Foncier Ottoman (Ozmán jelzálog hitelbank) létesíttessék. Jaurés szerint a nemzetközi pénzügyes szervezetek eltomptítják a nemzetek közti ellentéteket, ezért a tervezetet üdvöznek ösmerte el.

Kínában pedig a francia tőke — belga strohmannok közvetítésével — az orosz expanziós politika érdekében ugyanezt célozta, mert Kína gazdasági meghódítását — Oroszország érdekében — a Banque Industrielle de China tűzte ki céljául.

Ez persze a többi európai országoknak óriási érdekeit sértette és így keletkezett volna a német pénzügyes szervezetek és nagyiparosoknak, a »Deutsch-Asiatische Bank« függetlenül, egy új, igen nagy tőkéjű, kizárólag ipari jellegű pénzügyes szervezetnek a megalapítása, a melyben a Wien-i Landbank, a Niederrösterreichische Escompte-Gesellschaft is részt kívántak venni, mivel ezek már előbb is kötötték kínai kölcsönüzleteket.

(Folytatjuk.)

hus 4 K 60 f, juhhus 2.80 K, sertéshus 4.80 K, szalonna 7 K, zsír 7 K.

Ezekkel a hatósági árakkal szemben a többi mézszárszékben a marhahus 4.80 K, sertéshus 5.80 K, zsír 9 K volt.

A hatósági mézszárszékben naponként mintegy 2000 miskolci család vásárolt húst és zsírt. A kenyérgyár naponként 6000 kg. körüli mennyiségben süt szép kenyeret, melyet csak a fogyasztók kaphatnak; ára kilónként 44, utóbb 42 fillér; míg ugyanezen időben Budapesten 48 f, Debreczenben 60 f, Nyiregyházán 56 fillér volt a kenyér ára. A tej ára Miskolcra 36 f, Budapesten 44 fillér.*

Azért soroltam fel ezen adatokat, hogy mindenki okulhasson belőlük, mert megszívlelésre méltók.

Azt mondják: „jobb későn, mint soha.“ Azért iparkodjunk mindnyájan összefogni, akkor még sokat tehetünk közös akarattal és egymás iránt bizalommal és jóindulattal eltelve a bajok orvoslására és a mindenkire egyaránt ólomsúlyljal nehezű drágaság enyhítésére, noha teljesen megszüntetni azt a dolog természetéből kifolyólag nem lehet sem most, sem pedig a háboru után még jó ideig.

Azért nem elég, hogy a kormány és a hatóságok bármily üdvös és hasznos rendeleteket adnak ki, ha azokat nincs a ki végrehajtsa és szigoruan ellenőrizze.

Czélszerűnek tartanám azért a közéletmezés szempontjából kisebb városokban és nagyobb községekben vásári biztosok kinevezését, kiknek tekintettel a felelősségteljes és terhes szolgálataira, a városok vagy nagyközségek, esetleg a vármegye bizonyos díjat adna fáradozásukért és a kiknek kötelessége lenne a piacot és a vásárlás lebonyolítását, továbbá a piaci árak tartását ellenőrizni és minden tudomásukra jutott kihágást, pl. árdrágítást, a piacra szánt áru előre történő lefoglalását, titokban kötött ügyletek lebonyolítását, ha szükséges: karhatalommal is megakadályozni és a kihágást elkövetőket feleltes hatóságánál feljelenteni.

Jogosulatlan vétel esetén, ha t. i. a vevő a hatóságilag megállapított maximális árnál drágábban vásárol, éppen olyan súlyosan büntetessék, mint az eladó. Erre különben utasítandók lennének a csendőrség és a városi rendőrök is. A rendőrség tartson ugy a székesfővárosban, mint a vidéki városokban is minél sűrűbben tejjazziát, valamint piaci razziát az eladók között és büntesse a hamisítókat és árdrágítókat a lehető legdrágább szigorral, rábizonyulás esetén, ne csak lefoglalja, de kobozza is el úgy az árdrágító készletét, mint a vevő által megvett és kifizetett árut is. A vevő közönség pedig a piacon ne dulakodjék, ne ostromolja meg azt a piaci árust, ne vegye ki erőszakkal egymás kezéből az árut, hanem várjon békésen, míg a sor reá kerül.

Igy mindenki hamarabb, biztosabban és kevesebb kellemetlenség árán fogja elérni célját.

Keressék a fogyasztók a közvetlen összeköttetést a termelőkkel és viszont, ügynökök, közvetítők kizárásával. Sokkal ocsóbban fognak a keresett czikk birtokába jutni. A hatóságok tegeyenek különbséget hivatásos és nem hivatásos, alkalmi ügynökök között, ez utóbbiakat, mert ezek a legtöbb esetben a menekültek sorából kerülnek ki, adóztassák meg. Ismétlődés esetén toloncsolják el illetőségi helyükre, természetesen büntetésük kitöltése után.

A büntetéseket szigorítani kellene; ez elvonná az élelmiszerhamisítók és drágítók kedvét.

Ezeket kívántam az ügy érdekében megjegyezni, azt óhajtván, hogy soraimat úgy az illetékes körök, mint a mélyen tisztelt olvasók figyelemre méltatnák és az azokban ajánlottakat megvalósítsák.

Talán hosszabb ideig is vettem igénybe a mélyen tisztelt olvasóim idejét és szives türelmét, mint magam is akartam, de az ügy oly fontos és közérdekű, hogy méltán megérdemli, miszerint vele komolyan és behatóan foglalkozunk.

És ha az olvasó oly jó indulattal fogadja, mint

* »Az Est« 1915 november 4. 309. sz.

a minő szeretettel én azon dolgoztam, azon czéltól vezéreltetve, hogy vele az ügy hasznára legyen, úgy munkám nem veszett kárba.

És ha sikerül közös erővel és akarattal kivinnünk, hogy ezt a gazdasági harcot is sikeresen végig harcoljuk, úgy a háboruból igazán győztesként kerülünk ki.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

(Vége.)

Néhány szó a szénakészítés veszteségeiről és az ezek csökkentésére szolgáló módok és eszközökről.

Irta: Váradi Szabó János.

I.

Bármely takarmánynövény tudvalevőleg annál értékesebb szénát szolgáltat, minél inkább a fejlettség legmegfelelőbb fokán, tehát akkor kaszálatik az, a mikor az azt alkotó növények sejtfalai még el nem vénültek és a mikor a növényeken az összes levelek és a növény egyéb, finomabb és fiatalabb képződményei rajta találhatók, mert ezek a jelenségek azt is biztosítják, hogy takarmányunk megfelelő és olyan tömeget szolgáltat, a melyben a táplálóanyagok jórészt könnyebben emészthető állapotban vannak jelen. Ez az állapot többnyire akkor következik el, a mikor a takarmánynövények zöme virágzik, azonban ennek az időpontnak a meghatározásához nem csak jó botanikusnak kell lennünk, hanem a növények fejlődését gazdasági szempontból alaposan ismernünk kell. Így tudnunk kell takarmánynövényekről azt, hogy azoknak egyes fajai, illetve fajtái — a melyek takarmányunkat képezik — nem-e vénülnek esetleg már a virágzás idejére annyira el, hogy azok, ekkor kaszálván, már csak kevés értékű kórót szolgáltatnak a finom széna helyett. Ilyen rétinövényünk például a mezei ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), amely a virágbugák megjelenésekor kaszálván elsőrendű takarmányt s kitünő szénát ad, míg ellenben elvirágzásakor, vagy éppen ez után vágva, már csak a szalmánál alig valamivel többet érő, értéktelen takarmányhoz jutunk általa. Ilyen fűvünk pedig több is van és ezek figyelembevételével határozzuk meg ilyen helyen a kaszálás idejét.

De ezenkívül még vannak körülmények, melyek szintén hozzájárulnak a kaszálás idejének meghatározásához. Ilyen például a lucernánál az alsó levelek sárgulása, vagy ha azt valamely kártevő — mint a lucerna böde (*Gonocetena sexpunctata*) hernyója lepi el, a mikor is már a virágzás előtt leszünk kénytelenek azt levágatni, hogy a nagyobb károsodást elkerüljük. Különösen a sűrűbb állású és bujább fejlődésű lucernában pedig gyakori eset az, hogy a levelei alulról kezdődőleg elsárgulnak és lehullani kezdenek; már pedig tudjuk, hogy a levelek a növény legtáplálóbb részei s így ezeket teljesen elveszítjük. Hogy ez a veszteség mennyit tehet ki, annak megtudására sikerült összehasonlító szénakészítést végeztem egyszer, vagyis olyat, a melynél az összehasonlítás tárgyát képező, de részben a levélhullás előtt, részben az után kaszált széna, teljesen azonos körülmények között takarodott be. Ezen kísérletem adataira jegyzeteimben a napokban akadtam rá és ezek azt mutatták, hogy a virágzásig meghagyott lucerna levelekben éppen hat százalékot veszített, a levél-sárgulás kezdetén levágottal szemben.

A *Gonocetena* hernyói által meglepett lucerna pedig, részben a hernyók megjelenésekor, részben pedig az ezt követő hatodik napon kaszálatván le, ez utóbbi, amazzal szemben, szinte hallatlan, 47.5 százalék veszteséget szenvedett.

Ugyan idevonatkozólag vegyvizsgálatokat nem végeztem, mégis az alábbi külföldi adatokból, de még a gyakorlatból is megállapíthatjuk azt, hogy ezek a veszteségek, a valóságban, vagyis a táplálóanyagok arányá-

ban e számokat jóval meghaladhatják, mert amint tudva van: a levelek, a virágok és egyéb fiatalabb képződményei a növénynek, a takarmányozás szempontjából a legértékesebbek. már pedig azok a veszteségek kizáróan ezekből állottak ki. És talán nem lesz érdektelen, ha úgy ez, mint egyéb tekintetben is a szénakészítés és betakarítás közben előforduló veszteségeket illetően kissé részletesebben foglalkozom is a feljegyzéseim közül éppen most előkerülő megfigyeléseim adataival, kiegészítve és megvilágítván azokat a tudományos kutatások eredményeivel is. Mert most érezzük csak igazán és kell, hogy tudjuk is azt, hogy milyen nagy értéket képviselnek mezőgazdasági termelvényeink.

A lucerna egyes részeinek összetételét többen vizsgálva, úgy találták, hogy szárazanyagban tartalmaz: a) a levél 34.83% fehérjét, 35.13% nitrogénmentes anyagot és 20.8% rostot; b) a szár 21.58% fehérjét, 36.15% nitrogénmentes anyagot és 31.03% rostot.

Tehát, mint ez eredmények is mutatják, a levelek sokkal több és értékesebb anyagot táplálóanyagot tartalmaznak, mint szár és azok könnyebben is emészthetők, mint az utóbbiak, melyeknek egy jelentékeny része rost, amiből csak kevés százalék emészthető. Így a tudomány is igazolja azt a nagy értéket, a mit mi gyakorlati gazdák a takarmánynövények leveleinek tulajdonítunk és ezek a vizsgálatok fogalmat nyújtanak arra nézve is, hogy a fentebbi veszteségek tulajdonképpen milyen értéket képviselnek, valamint, hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy a takarmány levelei azon rajtamaradjanak és hogy mennyire fontos minden olyan tényezőnek a kellő figyelemre való méltatása, a melyek által ezek a veszteségek a legesekélyebbre csökkenthetők; ezért a szénakészítés munkálatainál ezek elkerülése és csökkentése érdekében meg kell ragadnunk minden lehető alkalmat és módot és felhasználni erre minden eszközt.

El kell tekintenünk a virágzástól még a bukköny kaszálásánál is, mert itt a kaszálást a virágzás után, akkor czélzerű eszközölni, a mikor már azon hüvelyek vannak és ezekben mag kezd képződni. Ugyanis a régi gyakorlat azt tanítja, hogy az ilyen előrehaladt fejlődésben kaszált bukköny-széna nemcsak hamarabb szárad, hanem a kazalban sem melegszik annyira veszedelmesen meg, mint a virágjában kaszált; de persze ez a táplálóanyagbeli különbségre vonatkozó adatokkal adós maradt. Ugyancsak nem gyakorlati gazda munkakörébe tartozik annak a kutatása sem, hogy:

Darumadár,
ha elszállsz éjfélté,
Repülj egy árva kis hajlék fölé...

Nagyországban szenvedő magyar hadi-
foglyok gyönyörű enéke, mely megrázóan hűen
lejezi ki haza vágó lelkek minden solháját;
grammofonlemezzen megjelent, énekli: Király
Ernő

Ára: 4 korona.

Világhírű Mogyorósy-lemez újdonságok:
Kard és Rózsa, Zokogva sír az őzi szél, Puskából
a keresztfára, Ott ahol a Dnyeszter vize zug, Agyu-
csőre táhorúzt világit, Kalapomon pínos róza, Osz-
szel arra ébredünk, Mikor az est, Nem én tettem
hűtlen hozzád, Baka gyerek stb.

Grammofon, oszta tiszta
hangú hangszeregép **40 korona.**
Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld.

Mogyorósy Gyula
kir. szab. hangszeregár

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár
Salgó és László, BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20.
Gyár: ÓBUDA.
Telefon 160-82. Sürgőnczim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

Használt és új Gyapjuzsákat,

valamint gazdaságoknál szükséges gabonaszákat minden minőség és mennyiségben legolcsóbb napi áron szállít:

Faludi és Elek Budapest, V., Falk Miksa-u. 6.
TELEFON 82-37.
Vizmentes ponyva eladás és kölcsönzés.

milyen elváltozások történnek a növényben, a hüvely- és magképződés idején arra nézve, hogy ennek következtében a tulmelegedés veszelmé nem fenyeget bennünket annyira, mint az ezt megelőző időszakban vágott növénynél, illetve szénánál? Ilyen és hasonló kérdések kutatása és földterítése a mezőgazdasági laboratóriumok feladata volna, de részünkről még csak, mint jámbor óhaj hangzik ez és az, hogy ezek megfelelő felszereléssel a tett mezejére lépjenek, a hol sikeres működésük eredményeivel a mi tudásunkat is gyarapítva és látókörünket bővítve, a többtermelés eszközeit szaporítják és így lesznek ezek is annak valóságos tényezőjévé. Akkor majd a kísérletügyi közlemények szerény számú iveri és kötetei is bizonyára meg fognak szaporodni, a melyeket a gyakorlati gazda is szívesen vesz kezébe és lapozgat akkor, ha látja, hogy azokban a mindennapi tevékenységéhez talál utbaigazítást és a minduntalan felmerülő kérdések alapos és megnyugtató felderítését.

Tudjuk, hogy a lekaszált fü, vagy más takarmánynövény a levágás időpontjától a betakarításig, sok mindenféle veszteségnek van kitéve. De mi gyakorlati gazdák ezeket a veszteségeket eddig főleg két okra vezettük vissza, ugymint: tudjuk azt, hogy elkerülhetetlen veszteség áll be a széna tömegében először a szénakészítés miveletei, valamint a behordás és elraktározás mozzanatai közben, a mikor a széna finomabb részei különösen a herefélénél ezek levelei letörvén, lehullanak és reánk nézve elvesznek, ezenkívül pedig a szénának bizonyos része, ez alkalmakkor el is szóródik vagyis elkallódik és ez a veszteség olykor tekintélyes százalékot tehet ki, a mint azt az alábbi megfigyelések eredményei is mutatják; ezeket együttesen nevezzük elszoródási veszteségnek. Második okául a széna veszteségeinek az azt érő harmat és eső kilugzó hatását tekintettük és főleg a kilugzásnak tulajdonítottuk az eső által okozott kárt és veszteséget a nélkül, hogy ennek nagyságáról számbeli adatokkal rendelkezünk volna, vagy legalább is ilyenekről nem igen értesültünk; azonban, a mint az alábbiakból szinte kiténik: a takarmányt még az anyagaiban beálló elváltozások és fogyások révén is érik veszteségek s ezeket főként Fleischmann német tudós derítette fel, és az ő tanulmányaiból közlöm a következő nagyon érdekes és tanulságos eredményeket, a melyek az e téren eddig uralkodó téves nézeteinkre fényt vetnek és az elszoródási veszteségre vonatkozó saját adataimmal egyetemben megmutatják azt, hogy a szénakészítésnél milyen eljárást kell követni és ennek kivételére milyen eszközöket igénybevenni, hogy a mindenféle s részben elkerülhetetlen veszteségeket a minimumra szállítsuk alá.

Fleischmann megállapította, hogy a levágott növény a lekaszállás pillanatától kezdve szárazanyagából mindaddig veszít, a meddig abban a sejtek élnek, mert a sejtek ez időpontig folytonosan szénsavat lehelnek ki, és ennek képzésére a sejtek saját állományukból, főleg a szénhidrátokból merítik a táplálékot. Tehát eme vizsgálatok nyilvánvalóvá tették, hogy: milyen nagy fontossággal bír a szénának minél gyorsabban történő száradása arra nézve, hogy az szárazanyagában, vagyis táplálékanyagban minél gazdagabb maradjon. De Fleischmann vizsgálatai azt kimutatták, hogy a sejtek élete jóval előbb szűnik meg, a levágott takarmánynövényben, semmint azt szénának nevezhetnők, úgy hogy a sejtek elhalása még akkor bekövetkezik, a mikor a növény illetve a sejtek nedvességtartalma mintegy 38%-ra apad le, míg ellenben a takarmányt akkor hívjuk szénának, ha annak nedvességtartalma körülbelül a 15%-ot megközelítő fokra szállott alá.

Mindnyájan tudjuk, hogy a harmat száradása után s vékony rendekbe eső fü száraz napfényes és meleg időben jóformán néhány

óra alatt megszárad; Fleischmann azt ilyen esetben vizsgálva, úgy találta, hogy a sejteknek ilyen rövid élete mellett a takarmány semmit sem veszített szárazanyagából, sőt az az áthasonítás (assimilatio) folytán szaporodott is. Ebben rejlik a géppel kaszált, vékonyan fekvő rendeknek a nagy fontossága, valamint a mesterséges szárítás (nem éppen a szénára vonatkoztatva azt) jelentősége, eltekintve annak egyéb előnyeitől.

Azt is tudjuk, hogy harmatosan, vagy az esőől, dértől megnedvesedve kaszált takarmány, különösen borongós, nedves, hűvös időben, lassan szárad; Fleischmann vizsgálatai az ilyen körülmények között száradó takarmánynál azt derítették ki, hogy ezek a tényezők a sejtelet meghosszabbításának nagyon kedveznek és a szárazanyagban beálló veszteséget nagyon növelik; az ekkor beálló veszteség, az uralkodó hőmérséklettől is függött és a különböző körülmények között 2—4 és fél napig tartó sejtelet mellett 5.8—18.9%-ot tett ki. Ellenben egyenlő tartamu (24 órai) sejtelet mellett, de különböző hőmérsékletnél a szárazanyag-veszteség, a míg 17 fok Celsiusnál csak 1.4%-ot tett ki, addig ez 19 foknál már 4.4%-ra emelkedett és 20.3 foknál 4.6%, 20.8 foknál pedig 11.8%-ra hágott az. Tehát a meleg élénkíti a sejtek légzését, a hűvös idővel ellentétben; úgyhogy a míg meleg időjárás mellett és két napi sejtelettartamnál a szárazanyag veszteség már 8.4%-ot tett ki, addig az, a hűvös időben 10 napig tartó sejteletnél csak 12.6%-ra emelkedett. Vagyis a sejtek légzése, a száradó takarmányban nagyon különböző nagyságu kárt okozhat és ez, a száradást késleltető körülmények, mint: a nedves, vastag rendek, borongós, füledes, nedves idő, az eső és a harmat fokával és tartamával arányos. Azaz: ha a száradás tovább tart, akkor ártalmasabb a meleg, mint a hűvös idő, tehát meleg időben károsabb a harmat és az eső, mint hűvös időben. E ért van értelme meleg időben a rendek összehuzásának a harmat és az eső ellen.

Végeredményében tehát, a mit tapasztalásból tudunk, hogy t. i. úgy a széna mennyiségét, mint mirőségét a gyors száradás biztosítja, a tudomány is igazolja azzal, hogy ma már a nem látható és eddig nem is sejtett veszteségekről is tájékozottat, úgy, hogy ezeket már számbavenni is tudjuk.

(Folytatjuk.)

A magyar lányok kertészeti munkájáról.

E lapok márczius 26-iki és április 2-iki számában ismertettem a fővárosban létesült iskolát és tanfolyamot, melyekben a magyar leányok kertészeti tudást sajátítanak el és kertészeti munkát is végeznek. A téli hónapokban persze a teoria járta, de alig hogy beköszöntött a tavaszi napsugár künt, kezdtek dolgozni a leányok a szabadban, földeken, kertekben. Elkészítették a melegágyakat, bevetették, gondozták a serdülő palántákat, a míg megjött az idő a kiültetésre.

Ha pusztai magányomból bekerülök a lármas fővárosba és elvégeztem a teendőmet, bevásárlásaimnak zömét megvettem, el-ellátogatok hol az Egressy-utra, hol a Ménesi-utra és megnézem hogy dolgoznak a kis kertésznők.

Én ezzel a két új kertészeti intézettel afféle lelki rokonságot, komaságot tartok, miután én is hozzájárultam szóban és írásban, hogy végre mégis csak sikerült ezeket az iskolákat létesíteni. Ahányszor látom a leányokat szorgalommal dolgozni, elgondolom, hogy milyen szép is az, ha megadatik az embernek, hogy elérje egy-egy óhajának beteljesedését. Mert a magyar nők kertészeti kiképzése életemnek a fővágya volt és most látom ebből, hogy ez végre teljesült, nem csak én meritek örömet, hanem annyi fiatal leányt vezetnek a helyes, egészséges fejlődés útjára az által, hogy megtanítják őket ásni, kapálni, vetni, aratni!

A Ménesi-uton lévő kertészeti tanfolyamon épp azt a munkát végezték a leányok, a melyről azt állították a női kertészkepzés ellenzői — mert sajnos, ilyen urak is akadtak — hogy ez nem uri nőnek való munka; t. i. a kisasszonyok és urinők ástak! Ásták azt a sárgás, agyagos földet fáradhatatlanul, úgy hogy én magam is csodálkoztam rajta.

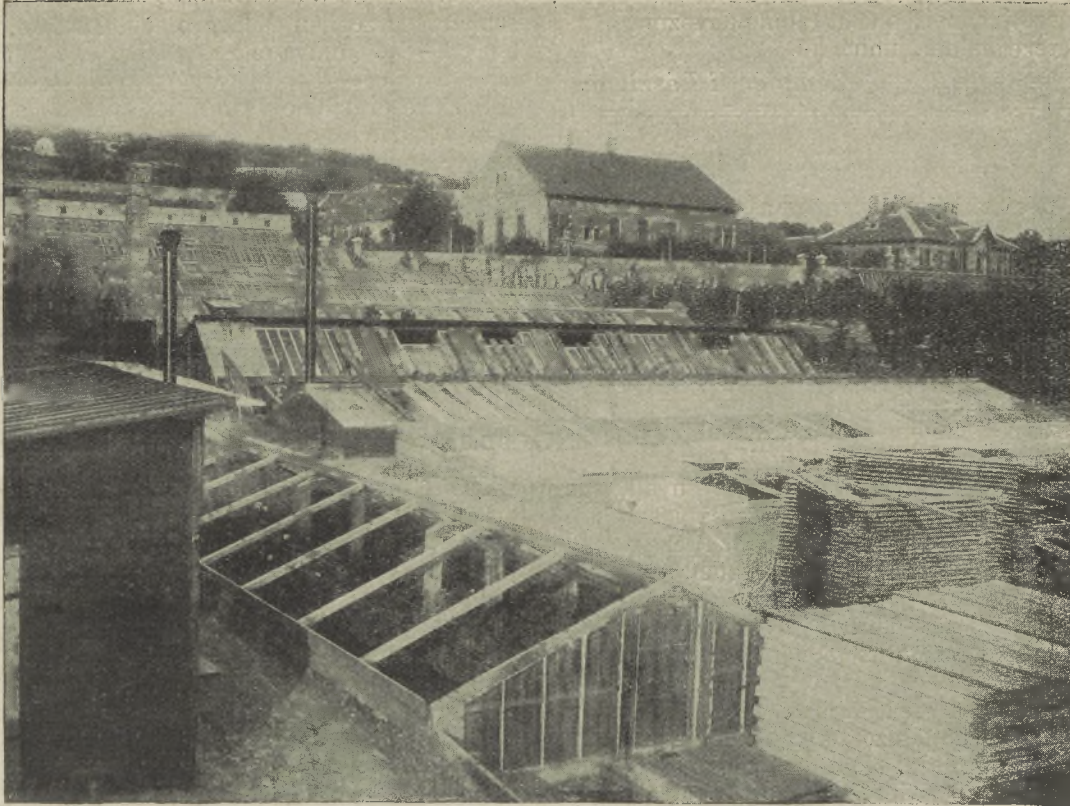
Mondhatom, hogy a herceghalmi Márik, Katic és Julik nem ásnak jobban, mint ezek a pesti Matildok, Piroskák, Ilonkák, pedig akárhányuknak nagyságos, sőt méltóságos ur a papájuk.

Szóval a leányok a kertészkezdést »Von Pick auf« tanulják és majd meg tudják mutatni ma-holnap a munkásnőknek, hogy és mint kell az ásót fogni és alaposan lenyomni a földbe, hogy jól meg legyen munkálva az a föld, mielőtt a mag belekerül. De nem mindnyájan ástak, volt egy pár a tanulók közt, kik már a zuglói kertészeti iskolába is jártak és így már tul voltak a kertészeti munka a, b, cz-jén, ezek Buchta Győző kertésztanár vezetése mellett szakszerűen nyesték a málnatöveket és dróthoz kötözték a hajtásokat.

Mekkora és milyen édes málna fog ezeken a

43-ik ábra. Parkrészlet. (Ménesi-ut 45.)

44-ik ábra. Melegházak. (Ménesi-ut 45.)

málnatöveken teremni, melyet ügyes leánykezek gondoztak, kötöztek!

A leányok harmadik csoportja a földieper ágyásokat gyomlálta, ritkította ki szépen. Tudom, egyik-másik azt gondolta hozzá, érett epret szedni, kellemesebb volna!

És lám, alig mult el egy pár hét és a kis leány óhaja valóra vált, mert mikor ott jártam újra, a kertészeti tanfolyam növendékei közt éppen földieper szedett az egyik csoport. Lapos kosárába rakták körbe-körbe, zöld levelek közé. Megkérdeztem tőlük, hogy mi történik ezekkel a szép földieprekkel? El lesznek-e adva friss fogyasztásra vagy be lesznek-e főzve télire, compotnak, lekvárnak? Azt mondták, hogy a délután folyamán feldolgozásra kerülnek a szép eperszemek. Bementem abba a helyiségbe, a hol a gyümölcs és főzelék conserválásra el lesz készítve és ott találtam a másik csoportot remek zöld borsóval dolgozva. Nagyon szorgalmasak voltak a leánykák, mert nagy halom üres borsóhéjak feküdtek már előttük. A polczon pedig szép fehér spárgával telerakott befőttes üvegek álltak, dokumentálva, hogy nem a zöld borsó az első befőzési műveletük.

Szóval a kis kertésznök nemcsak főzeléket és gyümölcsöt termelni tanulnak a tanfolyamon, hanem azt is, hogy hogyan kell a kertből nyert terményeket fel is használni a háztartás céljaira friss állapotban és hogy kell a felesleget télire elraktározni, hogy egész éven át főzelék- és gyümölcskészítmény kerülhessen az asztalra. Hogy mit jelent ez a tudás ma a háborus hus és zsirtalanság nehéz hónapjaiban, azt mi sok gyermekes háziasszonyok tudjuk legjobban.

Már első látogatásom alkalmából feltűnt nekem, hogy a tanítványok között nagy korkülönbség van. Volt ott alig 14 éves, 4 polgárit végzett serdülő leánykától meg lett asszonyig jóformán minden korosztály.

Ez is bizonyítja, hogy a magyar nők minden rétege vágyott már a kertészeti szakoktatás után, mert a hogy megnyiták a Ménesi-uti iskola ajtai és a kertek kapui, csak úgy tódultak a legkülönbözőbb koru és állású nők oda, hogy kertészetet tanulhassanak.

Annyian jelentkeztek, hogy a korlátolt növénydeklétszámra praeliminált tanfolyamra fel sem vehették és ezek csak most szeptemberben kerülhetnek sorra.

Beszédbe elegyedtem a leányokkal és kérdeztem, hogy melyiknek mi az előképzettsége.

Egy pár végzett polgárit, többen V., VI. gimnáziumi osztályt, egy ismerősöm pláne letette az érettségit az Országos Nőképző Egyesület leánygimnáziumában. Volt továbbá egy pár óvónő, nevelőnő, tanítónő, sőt egy földbirtokosnő is, kinek saját 100 holdas kertgazdasága van Budapest környékén. Végül azt is tudakoltam tőlük, hogy milyen intenciók vezették őket a kertészeti tanfolyamra. Egy 14 éves leányka azt felelte, hogy ő azért jött ide kertészetet tanulni, mert ő annyira szereti a mindenféle szép virágot, hogy el akarja sajátítani a kellő szakisme-

reket, hogy képes legyen kedvenceit, a virágokat tenyészteni, ápolni.

A másik dolgozni szeret virágokkal, csokrot kötni, koszort fenni és ebből a munkából akar megélni és özvegy édesanyját segíteni.

Az igazgatónő elmondta nekem, hogy egyik-másik a leánykák közt olyan ügyesnek bizonyult a virágkötészet terén, hogy Nagy Imre — a kiváló szakember — azt hangoztatja miszerint ezek a leánykák, kik csak egypár hónap óta járnak a kertészeti tanfolyamra és dolgoznak a virágok között, már oly ügyességre tettek szert a virágkötészet terén, hogy egyik-másik közülök tulszárnyalja már azokat a tanult munkásnőket, kik már 2—3 év óta dolgoznak virágüzletében.

Szóval, itt is érvényesül a jobb nevelés által elért finomult izlés, a rajz- és festészettanulás által kiképzett színérzék és fejlettebb műérzék.

Az óvónők, tanítónők, kertésztanítónői pályára készülnek menni és így a kertészképzést más leányiskolában is terjeszteni.

Egyik-másik — pl. egy erdélyi százasleány — vagy otthon a falujában akar gyümölcsészettel foglalkozni, vagy egy konzervgyárban állást vállalni.

A meglett urinó pedig, a kiről már az előbb szóltam, azért iratkozott be a tanfolyamra, hogy kertészeti ismereteket és tapasztalatokat szerezvén, képes legyen saját kertgazdaságát szakszerűen vezetni és kertmunkáit kioktatni, ellenőrizni.

Megigérttem neki, hogy a tanfolyam szünideje alatt meg fogom őt látogatni kertészetében.

45-ik ábra. Melegház belseje. (Ménesi-ut 45.)

Egy ismerőst is találtam a kertésztanítványok közt, a ki a legidősebb leánnyommal együtt járt az Országos Nőképző Egyesület leánygimnáziumába és le is tette az érettségit.

Ez a művelt és csinos leány — még hozzá menyasszony is — miért ment a kertészeti tanfolyamra? Azért, hogy méltó társa lehessen férjének és nemcsak jó felesége és háziasszonya, hanem az üzletben, a vállalkozásaiban is társa. Erre pedig kertészeti szakképzettségre volt szüksége, ezt pedig hazánkban csak a ménesi-uti szaktanfolyamon nyerhetvén el, oda beiratkozott. A vőlegény most valamelyik fronton harcol a hazáért, a hűséges menyasszony pedig dolgozik a hazai földben és elsajátítja azokat a fontos tudnivalókat, a mire neki a házáséletben szüksége lesz.

Adja a jóságos Uristen, hogy a szorgalmas menyasszony hős vőlegénye sértetlenül visszatérjen a harctérről és oltárhoz vezethesse bátorlelkű, ügyeskező kertésznök mátkáját. Ha aztán el is hagyják a hazát és elmennek valahová Szerbiába vagy akár Törökországba, ott kertészkedni, gyümölcsöt termelni, feldolgozni, exportálni, akkor is magyar tudást, magyar kulturát, magyar munkabírást visznek oda, mely annál értékesebb lesz, mert a férfival vállvetve fog dolgozni a magyar nő is és ezáltal kvalitást, szint, izlést fog adni az egész kertésznek, üzletnek.

Az Egressy-uton levő gazdasági, háztartási iskolát is meglátogattam már kétizben és gyönyörködtem a leendő gazdasszonykák szorgalmas tevékenységébe. Első látogatásom alkalmával a kukoriczaföldön találtam a lányokat, a hol nagy buzgalommal vetettek. Az egyik kapával vágta a lyukat, a másik beledobta a kukoriczaszemet. Ha a sor végére értek, elcserélték a szerepet és így egyik sem fáradt el nagyon.

Bámultam, hogy milyen kitartással dolgoznak ezek a városi leányok, a kiknek azelőtt tán sohasem volt kezükben ásó-kapa.

Visszatérve a kukoriczaföldről az iskola kertjébe, a kisebb leányokat palántakiültetésnél és öntözésnél találtuk. Oly örömmel dolgoztak ezek a 14—15 éves leánykák, hogy csak úgy ragyogott a szemük és élvezet volt nézni őket és munkájukat.

Az intézet ügybuzgó igazgatója — Zigány Zoltán — megmutatta nekem apróra a gazdasági épületeket, a disznóolat és benne a szép süldőket, melyekre egész büszke.

Szép állatok — yorkshire—mangalicza-keresztelés — és már mind hasasok. No, lesz majd öröm a lányok közt, ha meglátják a rózsás kis malaczkokat.

Városi kisasszonykák, hogy fogják megcsodálni a helyes kis malaczkokat, hisz ők ilyet eddig csak az ujévi kártyákon láttak lepingálva, mint a szerencse jelképét — vagy esetleg sülvé látták a tálon — békés évek január 1-jén.

A mult héten jártam másodszer abban a szép és hasznos új iskolában és újra szorgalmas munkánál találta a tanulókat.

A multkor vetett kukoricza már szépen kikelt

és a sorok közé vetették most a fehér babot, a miből majd télen sok jó levest és főzeléket készítenek a kis szakácsnők a főzőiskolában.

Megnéztem a kis csibéket, melyeknek kikérelési perczeitjeiről beszámolt első látogatásomkor az ambiciózus fiatal tanárnő, a ki Kecske-méten végezvén a gazdasági képzőt, most itt vezeti be a leánykákat a baromfitenyésztés misztériumaiba.

A csibék nagyszerűen fejlődtek és ha így folytatják a növekedést, egy-kettőre rántanivaló csibékné lesznek nevezhetők. De azt hiszem, nem igen kerülnek ilyen zsenge korban az asztalra, mert először az őket dédelgető leányok mind sirvafakadnának, ha arról lenne szó, hogy az „ő” kis csibéket levágják, hogy ők megegyék, másodsor kár is volna ilyen diszpéldányokat levágni, ezeket egytől-egyig fel kell nevelni, hogy szép erős és főleg korán tojó tyukok legyenek belőlük. Harmadsor ez az iskola híres arról, hogy takarékos „háborus” főzésre tanítja a leendő háziasszonyait és a rántott csibe ma ugyancsak nem tartozik az olcsó eledel közé, mert drága a hus, még drágább a zsír és alig kapható egy kis morzsa — ez pedig kell hozzá.

A csibék kamrájából kimentünk a kertbe. a hol minden már nagyon szépen fejlődött utolsó ottlétem óta.

A melegágyakból a palánták ki voltak már szepen ültetve, gondozva, minden meglátszott a kis kertésznők kezemunkája.

Lementem az éléskamrába is, a hol már a legelső befőttet is láttam, még pedig rebarbarakompót és lekvárt.

Ez a növény, melyet még hazánkban kevés helyen termelnek, szolgáltatja a legelső kompót és miután megkóstoltam, hogy milyen kitűnő az íze, rögtön beszereztem egy pár palántát és felcsaptam rebarbaratenyésztőnek.

Igy tanultam én magam is valamit a kis leányok háztartási iskolájában.

Az igazgató ur végül még megmutatta nekem azt a nagy darab földet, a mit legujabban hozzászabtak az iskola fundusához és a melyen most az új melegház épül. Mire az új tanév megkezdődik, el is készül az új üvegház és vízvezeték hozzá.

Szóval ez az új iskola még erős fejlődés stádiumában van és hála a főváros áldozatkészégének, olyanná fog kiépülni, hogy büszkén mutogathatjuk külföldi szakembereink is, ha el-

jönnek szép fővárosunkba háztartási, gazdasági, kertészeti leányiskolákat tanulmányozni.

Herczeghalom, junius hó.

Zemplényi Lászlóné.

KÖNYVISMERTETÉS.

A német közigazgatás alatt álló orosz-lengyel területek ismertetője czimen a m. kir. Kereskedelmi Muzeum kiadásában egy füzet jelent meg, mely a német hadsereg által megszállott orosz-lengyel területek gazdasági és kereskedelmi viszonyait tárgyalja. E füzet részletesen leírja a nevezett területekre való utazáshoz szükséges igazoló okmányokat és azok megszerzési módját. Ismerteti továbbá a német hadsereg által megszállott területek gazdasági, ipari, forgalmi és kereskedelmi viszonyait, valamint a nagyobb városokat; közli a vasuti, postai, távírdai és vámügyi szabályokat és az ez idő szerint érvényben levő menetrendet.

A szöveg közé nyomott számos képpel ellátott füzetben a gyakorlati kereskedő megtalálja mindazokat az utbaigazításokat, a melyekre szüksége lehet.

Különös fontossággal bír az érdekelt körökre a Kereskedelmi Muzeumnak az a közlése, hogy a megszállott területekre vonatkozó összes felvilágosításokat az intézet exportosztálya készségesen megadja és az ismertető füzetet minden czégnak, mely azt kéri, díjmentesen megküldi.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Tarlóhántás mélysége.*

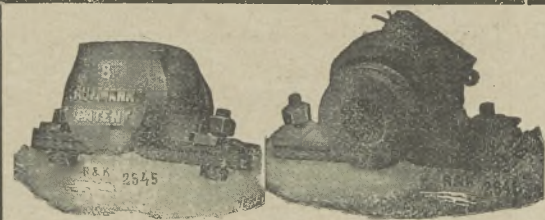
Aratás küszöbén kérem tapasztalt gazdátársaimat, hogy tudassák velem, miért kell a tarlót sekélyen buktatni s nem mindjárt mélyebben szántani és mennyi legyen a tarlóhántás mélysége?

Egy kezdő gazda.

Felelet. *Csomó a birsre nemesített csemetén cz. kérdésre.*

A nemes oltványoknál keletkező csomó több okra vezethető vissza. Így származhat az helytelen nemesítési módokból. Legtöbb esetben a hasítékba oltásnál, de az annyira favorizált kecskeláb oltásnál is föllép ez a hiba, ha nem tökéletesen készült az alanyon és a nemesgallyon a bemetszés s csak egyik oldalon forrt össze. Éppen ezért sokkal jobbnak tartom a héjalól-

tást és különösen a párosítást, mert ezeknél a sebhely legszebben és leggyorsabban nő be, úgy, hogy 1—2 év múlva már alig látható. Származhat a csomó — s ez nagyon gyakori eset — a kötelék késői feloldozásából is, mert a szoros kötés akadályozza a fát a vastagodásban, a nedvkeringés megakad s ennek természetes következménye a vastagodás. Miután azonban kérdéstevő egyes *fajoknál* tapasztalta a vastagodást, egészen biztosra lehet venni, hogy az ok az volt, hogy nem megfelelő fajokat nemesített. Ugyanis egyes nemes fajták nem alkalmasak birsre való nemesítésre. Különösen azok, melyek erősen hajtanak már természetüknél fogva. Ezek erősen fejlődnek a birs rovására s ez utóbbi visszamarad a fejlődésben. Az ilyen fajokat is lehet birsre törpére nevelni, de csakis közbelső oltással oly módon, hogy a birsre egy

Csapágyak fémcsészék nélkül.

Az ólomrequisitio folytán rendkívül fontos kérdéssé vált a kocsicsapágyak kiöntésére felhasznált fehérém pótlása, mivel a ma forgalomba kerülő fehérém oly silány természetű, hogy időelőtti és rendkívül gyakori kicserélése szükséges. Kitűnően bevált, **Kaufmann-féle szabadalmazott görccsapágyaink** egyáltalában nem tartalmaznak fémot, a mennyiben a tengely fém helyett aczelöntésű görccökben fut és így alkalmazásuk a mai körülmények között különösen előnyös. Nagy előnyük még az is, hogy használatuk által körülbelül 50% vonóerő- és kenőanyagmegtakarítás érhető el.

!! Prospektussal szívesen szolgálunk. !!

Roessemann és Kühnemann

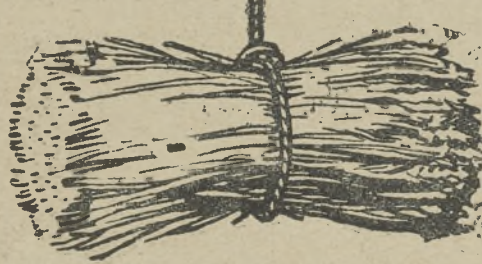
Budapest, VI. kerület, Váci-ut 113—115. sz.

TEXTIL

A LEGERŐSEBB SPÁRGA

HÁROMFÉLE EGYFORMA VASTAG SPÁRGA:

A RÉGI
PAPIR
SPÁRGA

CSAK

14 KILÓT BIREL.

A KÖZÖNSÉ-
GES KENDER
SPÁRGA

CSAK

25 KILÓT BIREL.

TEXTIL
AZ ÚJ PAPIR
SPÁRGA

36 KILÓT BIREL.

Kéveköto zsineget kézi és géphasználatra, szőlőkötéshez legalkalmasabb zsineget és minden más kötöző anyagot gyárt:

Magyar Textilipar r. t. Rózsahegy-Fonógyár.

olyan fajt nemesítünk, a melynek a fenti kellemtelen tulajdonsága nincs meg s a következő évben erre nemesítjük a kívánt fajt. Ez ugyan ertszeres munka, de biztosan célhoz vezet. Birsén általában igen jól fejlődnek tapasztalásom szerint a következő fajták: Bosc kobakja, Vilmos körte, Napoleon vajkörte, Diel vajkörte, dr. Guyot Gyula, Hardenpont izletese.

Balogh Bálint.

HIREK.

Negyven év a gazdasági közügyek terén. Folyó évi június hó 6-án volt a negyvenedik évfordulója annak, hogy a vármegyei gazdaközönség bizalmából Zselénski Róbert gróf lett az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület elnökévé megválasztva, mely tisztséget azóta szakadatlanul ő tölti be.

Negyven év mindenféleképpen sok egy ember életében, de az már aztán igazán keveseknek adatik meg, hogy egy ilyen sokoldalú képzettséget igénylő és exponált, tiszteletbeli állást legyen képes valaki ily hosszú időn át egyfolytában betölteni.

Zselénski Róbert gróf ezen kevesek közé tartozik, a ki nagy tudásával, gazdasági szakképzettségével, szabadelvű gondolkodásával, önzetlen odaadásával és hámulatlan, kitartó munkaejével és munkakedvével, nem egyszer igen nehéz és válságos viszonyok és körülmények közepette, ilyen hosszú időn át volt képes a vármegyei gazdaközönségének érdekeit szolgáló egyesület élén megmaradni s azt oda fejleszteni — ugyszólván semmiből — a hol ma áll, mint az ország egyik legtevékenyebb és legszámottevőbb gazdatársadalmi egyesülete.

A nemes gróftól igen sokan keresték fel ez alkalomból tisztelői közül szerencsekívánataikkal, de különösen megleghansú távratban üdvözölte őt a vármegyei gazdasági egyesület vezetősége nevében Vásárhelyi József ig.-elnök és Ipolyi-Keller Iván ügyvezető titkár.

Egyelőre tehát — tekintettel a jelenlegi rendkívüli nehéz helyzetre — az egyesület csak ez uton adott kifejezést érzelmeinek, de fenntartotta magának, hogy a viszonyok jobbra fordultával ünnepélyesebb keretek között hajthassa meg a kiváló gazdavezér előtt az elismerés zászlaját.

A mezőgazdasági szakoktatás fejlesztése. Jankovits Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagykorörsnek a mezőgazdasági ismétlő iskola szervezésére nézve megindított mozgalmával kapcsolatban a következőképpen foglalt állást a mezőgazdasági szakoktatás kérdésében:

A világháború után, mondja leiratában a miniszter, a kormány elsőrendű feladata lesz, hogy nemzetünk gazdasági erőit fokozza, s a nemzet minden téren való erőkifejtésének alapját megszilárdítsa. Ebből a szempontból nagy jelentőséggel bír a jövő nemzedék gazdasági művelődésének növelése. A többtermelés fokozására és az ismétlő tanköteles korban levő fiuknak jövő élethivatásuknak megfelelő gyakorlati kiképzésére, az önálló mezőgazdasági népiskola intézménye különben alkalmas. Ez elsősorban az alföldi városokban és községekben volna megokolt, a hol a lakosság zöme az őstermeléssel foglalkozó kisgazdákból áll. A mi pedig Nagykoröst illeti, a mely város az Alföld közepén áll, minden ok megvan arra, hogy a város körését teljesítsék.

A gabonaárak maximálása. Ezzel az égetően sürgős kérdéssel foglalkozik Darányi Ignác az „Gazdaszövetség” pünkösdi számában. Szerinte a maximális árak emelésének jogosultsága el van döntve, ha tudjuk azt, hogy a termelési költségek mily nagy mértékben emelkedtek. A gabonafélék árát maximálták, de alig, vagy éppen nem történt hasonló intézkedés az iparkészítmények és azon egyéb cikkek tekintetében, melyek a gabona előállításához szükségesek. Ezen a lehetetlen helyzetet segíteni kell, különben beállhat a termelés visszaesése. Arra ugyanis nincs lehetőség, hogy valakit veszteséges termelésre bármily uton is rákényszerítsünk. A gabonafélék árának némi emelése is csak fél-

rendszerrel, ha az iparcikkek ára folytonosan és korlátlanul emelkedni fog. Figyelembe kell venni azt is, hogy a gabonafélék alacsony maximális ára a magyar gazda megadóztatását jelenteli, nem csak a magyar fogyasztók, hanem Ausztria javára is. Utal ezután arra, hogy a H. T. formáját annak idején kifogásolta. A következőknek neki adtak igazat. De miután a H. T. meg van, módot kell találni arra, hogy az a meglévő viszonyokba beilleszkedve hasznos munkát teljesítsen. Szembeszáll ezután azzal az irányattal, mely a termelés, illetőleg az értékesítés megkötését a háború utánra is meg akarja tartani. Ez nem jelentene kevesebbet, mint a mezőgazdasági abszolútizmust. Ez ellen pedig úgy a gazdáknak, mint a merkantilistáknak harcolni kell. Érinti még a tisztviselők helyzetének javítását s azt, hogy a mostani körülmények között minden osztálynak el kell készülni az áldozatokra.

Mezőgazdasági többtermelés részvénytársasági alapon. Szegedről írják: A város vezetőségéhez érdekes indítvány érkezett, a mely egy Szegeden székelő Mezőgazdasági Részvénytársaság létesítését hozza javaslatba. Az új részvénytársaság 600.000 korona alaptőkével alakulna meg és a részvényeit elsősorban Szeged városának ajánlják fel az alapítói. A vállalat a mezőgazdasági többtermelés gyakorlati keresztülvitelére alakulna és erre a célra 600 hold földnek 25 évre való bérbeadását kéri a várostól. A tervezett részvénytársaság legfeljebb 5%-os osztalékot fizethetne és a nyereségéből megmaradó összeget egy mezőgazdasági kulturintézmény létesítésére fordítaná. Szeged városának 70.000 hold földje van és ezért — mondják a javaslat betérjesztői — erkölcsi kötelessége a városnak, hogy a gyakorlati eszközökkel is elősegítse a mezőgazdasági többtermelés programját.

A H. T. decentralizációja. Májusi 21-iki lapunkban jeleztük, hogy az új termés értékesítésére vonatkozó rendelkezés előkészítésével kapcsolatban a többi közt az a vélemény alakult ki, hogy a teljes középpontosítás óriás apparátust igényelne, minél fogva az a terv is fölmerült, hogy önálló hatáskörrel vidéki kirendeltséget fognak létesíteni. Az erre vonatkozó tárgyalások hír szerint annyira előrehaladtak, hogy kereskedőkörökben valószínűnek tartják, hogy már a legközelebbi napokban tájékozódni lehet arról, hogy melyik az a 35—40 nagyobb vidéki város, a hol ilyen kirendeltségeket fognak létesíteni.

Aratnak Bulgáriában. Az őstermelésnek a világháborúban szinte fölmagasztosult ünnepét, az aratás megkezdődését jelentik Bulgáriából. Bulgária déli szélén az aratáshoz hozzáfogtak s a termés jó eredménnyel kecsegtet.

Aratógépek. Az aratási munkák elvégzéséhez fűződő országos érdekből a földművelésügyi minisztérium az ország különböző helyein aratógépeket állít a gazdaközönség rendelkezésére. Körrendeletileg értesítette valamennyi törvényhatóságot, adják tudtára a gazdaközönségnek, hogy Bächer-Melichar gyártmányu aratógépeket Mezőhegyesen és Bábólan kaphatnak a ménésbirtok igazgatóságánál, Debreczenben a gazdasági akadémia igazgatóságánál, Pápán, Karczagon a földmives-iskola igazgatóságánál s Gödöllőn a koronauradalom igazgatóságánál. Amerikai Mc. Cormick-rendszerű aratógépeket Kisbéren a ménésbirtok igazgatóságánál, Hódmezővásárhelyen és Békéscsabán a földmives-iskola igazgatóságánál és Gödöllőn a koronauradalom igazgatóságánál lehet vásárolni. Amerikai Planó-jegyű aratógépeket Mezőhegyesen és Kisbéren vannak, a hol a ménésbirtok igazgatóságát, valamint Lugoson, a hol a földmivesiskola igazgatóságát s Nagyváradon, a hol a miniszteri kirendeltség vezetőjét bizta meg a miniszter az aratógépek eladásával.

A Bächer-Melichar gyártmányu marokrakó aratógépek vételára a megfelelő rudhordó előállványval 710 K; a Mc. Cormick-rendszerű marokrakó aratógépek vételára a megfelelő rudhordó előállványval 720 K; a Planó jegyű marokrakó aratógépek vételára rudhordó készülékkel 690 K. Ezeket az aratógépeket elsősorban kisgazdáknak, gazdaköröknek és szövetkezeteknek készpénzfizetés ellenében, szavatosság nélkül, jelenlegi raktározási helyén lehet eladni és pedig elsősorban olyan he-

lyeken, a hol a fennforgó rendkívüli viszonyok között az aratási munkát csak gépekkel lehet elvégezni és ilyen megfelelő gépekről addig nem lehet gondoskodni. Aratógépek vétele vegett az érdeklődők forduljanak az eladással megbízott intézmények vezetőihez.

A malmok tüzeszedelme. Az utóbbi egy-két esztendőben rendkívül gyakran kellett beszámolnunk arról, hogy fővárosi és vidéki malmok vagy részben, vagy egészben leégtek. Különösen gyakori a tüzeset azóta, a mióta a malmokban tengeri csutkát örölnek. A malmok kára a biztosítás révén megtérül ugyan, az odaégett gabona azonban a fogyasztásra elveszettnek tekinthető. Mivel a tengeri csutka rendkívül gyúlékony anyag, arra figyelmeztetnek bennünket, hogy helyénvaló lenne, ha azokban a malmokban, a melyek tengeri csutkát örölnek, megtiltanák a nagyobb mennyiségű gabona beraktározását.

A kormány birtokvásárlása. Déváról írják, hogy a kormány megvásárolta a hunyadmegyei felpestesi birtokot, a mely igen nagy kiterjedésű és azt a rokkant katonáknak fogja bérbeadni. A birtok több mint egymillió koronát ér.

Egy nagy magyar dominium osztrák kézbe kerül. Báró Rédl Lajos, a bács-rasztnai hatalmas dominium ura 86 esztendőskorában elhunyt, mivel fia már esztendőskor óta beteg. Leánya, Riesenfeld Fülöpné örökli a hatalmas dominiumot, a mely így osztrák kezébe kerül. A Rédl-hagyaték mintegy tíz millióra tehető és igen sok benne a magyar állampapír és részvény is.

A rokkantak gazdasági elhelyezése. A Magyar Gazdaszövetség rokkantügyi bizottsága Darányi Ignác elnöke alatt munkaprogramot megállapító ülést tartott. Gróf Dessewffy Aurél és gróf Mikes János felszólalása után a bizottság elhatározta, hogy a rokkantak gazdasági elhelyezése céljából megynként lép érintkezésbe a földbirtokosokkal. A rokkantak földhöz juttatására vonatkozó részletes hitelügyi program elkészítésével dr. Czettel Jenő előadót és báró Papp Gézárt bizta meg az értekezlet. Gaál Jenő, Bernáth István, Osztrólczy Miklós a telephely és a telepes kiválasztásának kérdését kívánják tisztázni. Giesswein Sándor a kertvárosokra hívja fel a figyelmet. Rubinek Gyula javaslatára a bizottság érintkezésbe lép a földművelésügyi minisztériummal, társegysületekkel, szövetkezeti központokkal, hogy azok képviseltesék magukat a bizottságban.

A korai burgonyát és zöldségféléket termelők országos szövetkezete május hó 28-án tartotta meg az évi közgyűlést Marton Andornak, a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület főtitkárnak elnöke alatt. A szövetkezet, melynek körébe 12 községi szövetkezet tartozik, az évi június és július hónapok folyamán több ezer waggon idei burgonyatermés felett fog rendelkezni. Az értékesítés vezetését Kaufmann István, a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület titkárja Lovrinból (Torontál megye) intézi. A közgyűlés Marton Andor elnökhelyettesnek és Kaufmann István elnökhelyettesnek Schneider Lajos nagyörszi (Torontál megye) szövetkezeti tag indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a szövetkezet ügyeinek odaadó vezetéséért.

A Hangya ipar-részvénytársaság üzletköre. Nemrégiben alakult meg négy millió korona részvénytőkével ez az új ipari részvénytársaság, a mely alapszabályai szerint foglalkozni kíván a) ipari cikkek előállításával és forgalomba hozatalával és e célból a társaság ipari üzemeket és gyárakat létesít, meglévő ily vállalatokat megvesz, illetve részvényeit megvásárolja; b) ipari szövetkezeteket létesít, ezeket központi kötelekbe foglalja, ügyvitelüket és számadásait ellenőrzi és üzleteiket közvetíti; c) földgáznak és a villamos erőnek mezőgazdaságban vagy közüzemekben való felhasználását célzó szövetkezeteket alapít és ezeket központi kötelekbe foglalja; végül d) bort, szeszt, égetett szeszes italokat nagyban elad, továbbá szeszt, likört és rumot nagyban gyárt. A társaság szabályait fenntartja magának a jogot, hogy működését a felsoroltakon kívül más hasonló üzletágakra is kiterjessze. (Az Újság.)

Szesztermelés és forgalom. A magyar korona országainak ez évi áprilisban és az 1915 szeptember 1-étől 1916 április végéig terjedő idő alatt volt szesztermeléséről és szeszforgalmáról a Budapesti Tudósító a következő végleges kimutatást közli: Termelési adó alá eső szeszfőzők termelésére bejelentettek áprilisban 1019 hl-t, a mi az előző év áprilisában elért eredményhez képest 175 hl-rel keve-

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítéset, gép- és rostalemezgyár,

Budapest, X., Szlávy-utca 22.

Ajánlja kitűnően bevált szabada'mazott lemeztörökrostát

bármely rendszerű cséplőgéphez a meglévő fakeretbe illesztetve. Tartósabb minden más törökrostánál. Magvesztéséget kizár A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

sebb, az említett időszakban pedig 31.482 (— 32.080) hl.-t. *Fogyasztási adó.* Termeltek a szeszfőzőkben áprilisban 67.894 (— 7921), az említett időszakban 655.113 (— 105.846) hl.-t. *Kezdőleges szesz készlet* az 1915—1916-iki termelési időszak kezdetén, 1915 szeptember 1-én 87.476 hl. 55 l. a kisebbik és 103.503 hl. 8 l. a nagyobbik adótétel alatt. *Fennmaradt szesz készlet* az 1915—16-iki termelési időszak II. negyedének végén 128.585 hl.

Egy zsákjelzés megszüntetése. A hivatalos lap közlése szerint az 1915 augusztus 22-iki rendeletnek a textilipar zsákjainak jelzésére vonatkozó rendelkezést felfüggesztette a minisztérium.

Rendelet a zsiripari célokra való felhasználásáról. A kormányrendeletet adott ki a szalonnának, zsirnak, vajnak és emberi élvezetre alkalmas más zsiradékoknak és olajoknak technikai célokra való felhasználásáról.

A rendelet első része megtiltja az emberi táplálékul alkalmas szalonna, zsir, természetes — akár friss, akár olvasztott — vaj, mesterséges vagy margarinnak más célra, mint emberi táplálkozás céljára való felhasználását, feldolgozását, idegen anyaggal való keverését, vagy egyébként való átválttatását. Ha a szalonna, zsir, természetes — akár friss, akár olvasztott — vaj, mesterséges vaj, vagy margarin bármely októl emberi táplálkozásra alkalmatlanná vált, az, a kinek az ily készlet birtokában vagy őrzésében van, köteles azt a készlet nemének, mennyiségének, a raktározás (őrzés) helyének és a készlet tulajdonosának megjelölésével a Magyar Olaj- és Zsírpari Részvénytársaságnak (Budapest, V., Dorottya-utca 1 sz.) haladéktalanul megvételre bejelenteni. A Magyar Olaj- és Zsírpari Részvénytársaság a megvételre bejelentett árut a bejelentés megtörténtétől számított 14 napon belül készpénzfizetés mellett átvenni köteles. A készlet birtokosa az árut az átvétel megtörténtéig keletkező gondossággal megőrizni tartozik. A bejelentés kötelezettsége nem vonatkozik azokra a készletekre, amelyek a magánháztartásban vártak emberi táplálkozásra alkalmatlannak. Ha azonban az ily megromlott készletet birtokosa elidegeníteni kívánja, köteles azt a Magyar Olaj- és Zsírpari Részvénytársaságnak a megvételre bejelenteni. A Magyar Olaj- és Zsírpari Részvénytársaság az átvett áruért a rendelkezésre jogosultnak egyezségileg megállapítandó árt fizet. Ez az ár oly cikkekénél, amelyekre nézve emberi táplálkozásra alkalmas állapotuk tekintetében hatóságilag megállapított legmagasabb ár van érvényben, ennek az árnak 80%-át, egyéb cikkekénél pedig az érték emberi táplálkozásra alkalmas állapotukban fizetett helyi forgalmi árának 80%-át meg nem haladhatja. A jelen rendelet életbelépése után bármiféle állati és növényi zsir, zsiradékot és olajat más célra, mint emberi táplálkozás céljára a glicerint előzetes kivonása nélkül csak a kereskedelemügyi miniszter engedélyével szabad felhasználni, feldolgozni, idegen anyaggal keverni, vagy egyébként átválttatni. Nem esik a rendelkezés alá a szappankészítés, ha azzal egyidejűleg az illető anyagból a glicerint kivonják, vagy ha a szappant az említett megromlott anyagból, állati vagy növényi zsiradékból, zsirból, zsiradékból, olajból magánháztartásban kizárólag — fél évnél nem hosszabb időre terjedő — saját házi szükségletre készítik. A ki a jelen rendelet ellen vét, hat hónapig terjedhető elzárással és kétezre koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A rendelet 1916. évi június 10. napján lép életbe.

Nyers olajok feldolgozásának korlátozása. A magyar királyi minisztérium május 17-én a még fel nem dolgozott, nyers állapotban lévő ásványolaj

felhasználásának korlátozása tárgyában kiadott 1371—1916. M. E. számú rendeletet egyesek tévesen értelmezték, a mennyiben azt hiszik, hogy e rendelet Diesel motorok és az ugynevezett nyersolajmotorok részére használt motorhajtó olajokra is vonatkozik. Ez a tévedés onnan származik, hogy különösen a vidéki gazdák és malomtulajdonosok a motorhajtó olajat, a mely gázolaj, Diesel-olaj, vagy kékolaj néven szerepel a kereskedelemben, helytelenül nyersolajnak nevezik. Az említett rendelet intenciója az, hogy a petroleumforrásokból eredő, még fel nem dolgozott nyersolajokból a különböző értékes, de motorikus célokra főleg alkotórészek, mint a benzin, a világító kőolaj stb., azokból kiválasztassanak és csupán a motorok hajtására alkalmas alkotórész, a gázolaj (Diesel-olaj, kékolaj) használtassék fel a motorok üzeménél. Mindazok tehát, a kik gázolajat (Diesel-olajat vagy kékolajat) Diesel-motorjuk, vagy nyersolajmotorjuk részére szakszerű beszerzési engedéllyel beszerezték, ezt az olajat motorüzemükkel korlátozás nélkül fel is használhatják.

Az aratómunkások szeszszükséglete.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felterjesztésben arra kérte a földművelésügyi minisztert, ha oda, hogy az a szesz mennyiség, amely a vándormunkások, arató- és cséplőmunkások pálinkajárandóságának kielégítéséhez szükséges, a kincstár által lefoglalt, vagy külföldről származó s a Haditermény r.-t. rendelkezésére bocsátott szesz mennyiség a gazdáknak maximális áron kiadassék. Ha pedig ez fogantatható nem volna, intézkedést kér az OMGE-ly irányban, hogy a gazdák — a szesz maximális árát figyelembe véve — a munkások pálinkajárandóságát pénzben is kielégíthetik a nélkül, hogy ez szerződésbontási oknak tekintessék.

Szalma- és szénaközpont. Abból az alkalomból, hogy a kormány a szalma- és szénaközpont fölállításának tervével foglalkozza, a budapesti szalma- és szénakereskedők a múltig igen fontos értekezletet tartottak. Szóba került az is, hogy a háboru folyamata alatt gombamódra szaporodott azoknak száma, a kik ezelőtt ezzel a szaknával soha se foglalkoztak s most mégis maguknak sajátítják ki a fontos szakkérdést. Az értekezlet elhatározta, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamara révén fölterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez. Ebben a fölterjesztésben azt kéri, hogy ezt a fontos kérdést az ő meghallgatásukkal intézze el a miniszter, nehogy sok szakkereskedő, egy esetleg elhibázott intézkedés folytán kényerét és egzisztenciáját veszítse el. A memorandumot a napokban terjesztik be a kereskedelmi és iparkamarához.

A dunahajózási értekezlet és a gazdák. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi ülésén Rubinek Gyula igazgató ismertette a székesfőváros által összehívott Dunahajózási értekezlet programját. Megállapította az előadó, hogy az értekezlet programjának teljesítése elől nem lehetne elzárkózni, ha Magyarország a gazdasági fejlődés azon fokán állana, hogy nemzetközi célok megvalósításáért áldozatot hozzon, azonban a háboru közepette, midőn nem is tudjuk elképzelni a nagy terheket, melyek a háboru miatt ránk fognak hárulni, legkevésbé időszerű olyan óriási terhek viselését vállalni, mint a milyen a magyar Duna tervezett szabályozása, a melyekből csak közvetve lehetne használni az országnak, Magyarország gazdasági téren igen sok megvalósítandó programmal rendelkezik, annyi ezer milliót kellene befektetni, a melyekről számot sem tudunk adni. Vasutaink teljesítőképessége például nem felelt meg már a háboru előtt sem. Utal igazgató azokra a panaszokra, hogy Magyarországon belterjes gazdálkodásról addig beszélni sem lehet, míg utaink nincsenek. Elemi köteleseége tehát ilyen körülmények között az egyesületnek, hogy mindenféle ideális és későbbi gyakorlati célokat szolgáló terveket elvileg ugyan ne ellenézzon, de ha kérdést intéznek hozzá, kötelessége rámutatni, hogy mindaddig, míg belső viszonyaink meg nem erősödnek, míg nekünk minden időben járható közlekedési utaink nincsenek, míg vasuti hálózatunk teljesítőképessége a maximumra nem fokoztatik, a nyugat és kelet dunai összeköttetés érdekében anyagi áldozatot hozni nem hajlandó.

Borászati hírek. Rossz hír járja be az ország bortermő vidékeit. A múlt héten esőtörtőkön a peronospora eddig nem ismert óriási mértékben lépett fel. A csapás váratlanul érte az ország szőlősgazdáit, mert köd és eső, a melynek nyomában a peronospora fellépni szokott, nem jártak, sőt ellenkezőleg a hirtelen fellépett járványt tikkasztó hőség és meleg szél előzték meg. A szőlősgazdák tömegesen rohanják meg a helyi közigazgatási hatóságokat a rézgálicért, de ezek tehetetlenül állanak az ostrommal szemben, mert a megígért állami rézgálic második részlete eddig nem érkezett meg, holott az eddig kiosztott állami rézgálic az első permetezésre sem volt elég. Ha az állami rézgálic második részlete hamarjában meg nem érkezik, az ország idei bortermése, különösen a sikvidékeken, elpusztul. A borárak természetesen e hírek hatása alatt megint nagyvot s ökkentek fölfele és az országban még található csekély készletek 150—160 koronán csereinek gazdát, he-

lyenként azonban még nagyobbak a borárak. A munkálatok a szőlőkben az időjárás viszonyosságai — főleg azonban a munkáshiány miatt — nehezen haladnak előre, a parasztszőlők nagy részben teljesen munkálatlanul vannak, de az urasági szőlőkben is sok a baj; a nagyobbára gyermekekből és nőkből álló munkások féltelen követelésekkel állanak elő és a gazdák engednek a nyomásnak; hallatlan napszámokat engedélyeznek, úgy hogy ezen a téren a legtisztességtelenebb verseny fejlődött ki; egyes gazdák vagy vinczellérjeik hajnalban kiállanak a szőlők elé és úgy csalogatják magukhoz az arra haladó idegen napszámokat. Ebben a kérdésben sürgős kormányrendeletre volna szükség, mellyel a közigazgatási hatóságok utasíttatnának, hogy a napszámokat községenként állapítsák meg, a megállapított napszámokon felüli teljesítményeket pedig úgy a munkás, mint a gazda részéről kihágásnak minősítsék és megfelelően büntessék.

A komlótermelés csökkenése. Saazból írják: A saazi komlótermelők egyesületének közlése szerint a saazi körzetben mindössze 8904 hektár a komlóterület, a mi annyit jelent, hogy husz év óta nem volt ilyen jelentéktelen a komlóterület. Az 1895-ik évben tudniillik szintén aránylag kis területen, 8827 hektáron termeltek komlót. A mi pedig a komló állását illeti, az meglehetősen egyenlőtlen és általánosságban kedvezőbb időjárásra lenne szükség. Mindez a komló árát lényegesen kell, hogy befolyásolja, kivált, ha a sörgyárak üzemét, illetve a sörárpa földolgozását az idén nem fogják korlátozni.

A Fémközpont műszaki képviselői. A hadsereg fokozott fémszükségletének zavartalan fedezése céljából a Fémközpont már régebben fejtett ki kezében egy műszaki osztályt, a melynek feladata az üzemi berendezések főleg, nélkülözhetetlen, vagy pótolható fémanyagának hadi célra való megszerzése. A műszaki osztály eddigi eredményes működésének minél intenzívebbé tétele céljából — mint értesülünk — műszaki képviselőket szervez, egyes kerületekben már is felállította a képviselőket, melyeknek vezetésével elsőrangú szakférfiakat, kivétel nélkül gépészmérnököket bízott meg. A műszaki képviselő feladata a kerületbe tartozó ipari és egyéb üzemek felkeresése, berendezésük fémanyagának nélkülözhetőség és pótolhatóság szempontjából való megvizsgálása, észleletei alapján javaslattevés a pótlás foganatosításának módjairól, a mivel nemcsak a ma minden érték fölött álló hadicélra tesz tetemes mennyiségű fémeket szabadná, de a legtöbbszor kiváló alkalmat nyújt a telep tulajdonosának arra, hogy elavult berendezését gazdaságosabb üzeművé tehesse. Az üzemek tulajdonosai felvilágosításért a kerületük műszaki képviselőihez, vagy a hol képviselőt felállítva még nincsen, a Fémközpont műszaki osztályához fordulhatnak, a hol minden tekintetben készségesen állnak szolgálatukra. Eddig a következő kerületek állítottak fel: Arad: Zerkovitz Rudolf vezérigazgató, Arad, Csanád és Hunyad megyékre; Pozsony: Weinmann Emil gyártervező mérnök Pozsony, Moson, Nyitra, Tréncsén és Turóc megyékre; Selmeczbánya: Láng Károly főiskolai tanár, Hont, Bars, Nógrád, Zólyom, Liptó és Árva megyékre; Kassa: Fürst Sándor műszaki tanácsos, Abauj,

NYILTÉR.

En rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha minájárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDŐLOB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragályosírak a legveszedelmesebbek az ujszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a.
készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

PAPI
Zsinegek,
kötelek
minden célra
kévekötők,

istrángok, hevederek,

legjobb minőségben,

dús választékban raktáron.

Pusztafi Zsigmond,
Budapest, V., Országház-tér 4. sz.

TELEFON 31-43.

Szepes, Sáros, Zemplén és Ungmegyékre; Debreczen Polgár Zsigmond ny. iparfelügyelő, Hajdu, Jász, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Máramaros, Ugocsa és Beregmegyékre; Nagyváradi: Juba Márton gyár-igazgató, Bihar és Békésmegyékre; Kolozsvár: Thiering Oskár áll. fémipari szakisk. igazgató, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Torda-Aranyos, Alsótehér, Kisküküllő és Marostorda-megyékre; Brassó: Goldschmidt Róbert gyár-igazgató, Brassó, Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagy-küküllő, Fogaras és Szebenmegyékre; Székelyföld: Békés Róbert igazgató, Fejér és Veszprémmegyékre. A többi terület szervezése folyamatban van.

Felhívjuk szőlősgazdáink figyelmét a Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 19. sz. a. létező, 1835. év óta fennálló s kitérő hírnévnek örvendő Csetneki rézgár Sonntagh Pál cégére, mely cég a jelcsnek, elismert, kiemelhető szőlőszőlővel ellátott »Turul» szőlőpermetezőket gyártja és darabját 55 koronáért hozza forgalomba.

S Z E S Z

E hétnek elején a bizonytalan helyzet folytán vevők tartózkodnak nagyobb vételektől és így a forgalom csak kisebb tételekre vonatkozott.

A rum- és pálinkaüzletben e hét elején szintén gyérebb volt a forgalom és daczára az olcsóbb ajánlatoknak, csak kevés üzlet létesült. Román szesz e héten is érkezett nagyobb mennyiségben hazai likörgyárosok és pálinkanagykereskedők részére.

Szerdán a pénzügyminiszter a képviselőházban betervezte a szeszadótörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot, melynek megismerése után a hét végén főleg rum és pálinkafélékben fejlődött ki forgalom.

Denaturált szesz iránt élénken volt keresve és főleg kisebb tételek kerültek forgalomba a pénzügyminiszter által előírt árban.

Felolvasó főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDODY LASZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Jelentés a budapesti takarmányvásárról

1916. évi június hó 12-ik napján.
Hozatalok és árak.

I. Szálas takarmányok.	Főhözatal mm.-kint	Árak
1. Réti széna I. rendű, ó	15 szekér	2200-2600
2. " " II. " " " " " "	25 "	1300-2100
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	15 "	1800-2200
4. " " II. " " " " " "	25 "	1000-1700
5. Sárjuszéna	" "	" "
6. Muharszéna	10 "	2200-2800
7. Luczernaszéna	35 "	1800-2600
8. Lóhereszéna	40 "	1800-2600
9. Kölesszéna	" "	" "
10. Zabos bükköny széna	" "	" "
11. Takarmányszalma (árpa)	" "	" "
12. Tengeriszár	" "	" "
Összesen szálas takarmány:	185 szekér	
átlag á 1800 kg. Összes súly:	214,500 kilogramm.	
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	45 szekér	1000-1200
14. Zsuppszalma	5 "	1400-1600
15. Szalmaszeveska	" "	" "
16. Rétszéna III. rendű, csomagolásra	20 "	900-1100
Összesen szalmafele:	70 szekér	
átlag á 1200 kg. Összes súly:	84,000 kilogramm.	

Köszenet

budapesti telepünkről eredeti waggonokban bármikor azonnal szállítunk és pedig:

- Prima-prima porosz darabos **köszenet** 5.40 K
- Prima Emanuelsegen-bányai porosz darabos **köszenet** 5.10 "
- Elsőrendű tatai darabos vagy koczka **szenet** 4. " "
- Elsőrendű tatai tojás **brikett-szenet** 4.60 "
- Elsőrendű tatai rostált **akna-szenet** 3. " "
- Legjobb minőségű porosz **szívógázmotor kocszot**, dió nagyságban 6. " "
- Budapesti **légszesz-kocszot** 5. " "
- Elsőrendű **szívógázmotor Antracitot**, nagy dió nagys. 11.50 "
- Elsőrendű **szívógázmotor Antracitot**, kis dió nagys. 9.50 "
- Száraz, darabos **bükkfaszenet** 20. " "
- Kétszer mosott ostrai Ignác aknai **kovácsszenet** 4.70 "
- 100 kg.-ként, ab waggon Budapest. Fizetendő waggonként 200 korona előleg, hátralék utánvétellel.**

Általános Szénkereskedelmi Vállalat,
BUDAPEST, X. ker., (Kőbányahizlaló) Telefon 67-33.
Sürgőnyczim: „Szenval Budapest“.

Köszenet

direkt a bányából, azonnali rendelésnél ajánlunk (szállítás hosszabb időt vesz igénybe).

- Prima-prima **porosz köszenet**, darabos, koczka vagy dió 3.74 K
- Prima Emanuelsegen bányai **porosz köszenet**, darabos vagy koczka 3.50 "
- Elsőrendű karvini darabos **köszén** 3.50 "
- Elsőrendű karvin-hoheneggeri **bányakocsz** szalonfűtéshez 3.80 "
- Legfinomabb porosz diónagyságú **bányakocsz** szalonfűtéshez, szagmentes 4. " "
- Elsőrendű tescheni **légszesz-kocsz** 4. " "
- Kétszer mosott ostrai Ignác aknai **kovácsszén** 3. " "
- Legjobb minőségű nagy diónagyságú **szívógázmotor Antracitot** 6.25 "

100 kgr.-kint ab waggon bánya, előleg és utánvétellel. Tűzfát, épületfát, valamint deszkát bármely magyarországi vasútállomásra legjutányosabb árban szállítunk.
Általános Szénkereskedelmi Vállalat,
BUDAPEST, X. ker., (Kőbányahizlaló) Telefon 67-33.
Sürgőnyczim: „Szenval Budapest“.

Még egy ideig nem lesz vége

nyersanyag készletünknek, melyet idejekorán beszereztünk, hogy nyáron át is szállithassunk lysoformot. Tudvalevőleg a meleg időjárás legjobban elősegíti a ragályos betegségek terjedését, azért jól teszi mindenki, ha idejekorán vásárol egy megbízható fertőtlenítő szert, pl. egy üveg lysoformot. Az árak következők;

- 100 gr. üveg lysoform K 1.25
- 250 gr. üveg lysoform K 2.50
- 1 drb. lysoform-szappan K 2.—
- 1 üveg fodormenta lysoform-szájviz K 2.—

Bárkinek ingyen és bérmentve küldjük az „Egészség és Fertőtlenítés“ című érdekes könyvet egy orvos tollából.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár Ujpest.

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

MACLAREN tulhevitős GŐZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legsolidabb, legmegbízhatóbb és a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást úgy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcséplőkről, gőzautókról, gőzútihengerekről, stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselő

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

EREDETI

MOTOREKE

Hazánkban tökéletesen bevált.

Számos utánrendelés.

Állandó nagy raktár Budapesten alkatrészekből és saját javítóműhely.
Ekevezető tanfolyamok. ✂ ✂ Szakmérnökök és gyakorlott szerelők.

Vezérképviselőt:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45., I. em.

Telefon interurban 76-94.

Sürgönczim: DIPLINGS.

GYAPJU- ZSÁKOK

kölcsönponyvák

legolcsóbban

Telefon: 104—10, 35—92, 80—82. ■ I ■

NAGEL ADOLF

BUDAPEST,

Központi iroda:

V., Arany János-u. 10.

Gyár: V., Balaton-u. 18.

Erő-papirspárga minden célra, továbbá impregnált vizmentes spárga

Kévekötfonalak, zsákzsineg

spárga drótbetét 5 Kilogrammos probakü.demények.

BRUCKNER SÁNDOR BUDAPEST, VI., SZIV-UTCZA 66. SZ.

TELEFON 97—22.

TELEFON 97—22

O.csó és jó takarmány sertések és juhok részére!!

A Gschwindt-féle gyár nagykörösi főzdejéből ajánl kifőzött szilvaczefrét szikkadt állapotban. Szállítható nagyobb tételekben nyitott vasuti kocsikban. Csupán levélbeli felvilágosítás **Budapestben, a Gschwindt-féle gyár központi irodájában, (IX. ker., Ipar-utca 15.)** nyerhető.

„Fűkaszalók”

azonnali szállításra kaphatók.

Szilágyi és Diskant gépgyárában, Miskolcson.

Ugyanitt eladó egy új kévekötfőratógép, 200 kiló manilával együtt.

47212/916. sz.
IX.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kezelése alatt lévő és a magyar tanulmányi alap tulajdonát képező Tolna vármegyében

I. Szekszárd és Ócsény községek határában fekvő József pusztai 788¹⁹⁸/₁₆₀₀ kat. hold.

II. Szekszárd, Mózs és Sióagárd községek határában fekvő Palánk-Icse-Agoston pusztai 1407¹¹⁶³/₁₆₀₀ kath. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtokok, a haszonbérleti és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt feltételek mellett **1916. évi november, illetve október hó 1-től 1928. évi szeptember hó 30-áig terjedő 12 évre** a nevezett miniszterium (IX.) közalapítványi ügyosztályában (V., Báthory-u. 12. sz.) **1916. évi junius hó 28-ik napján délelőtti 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás** útján birtokonként külön-külön **haszonbérbe** fog adatni.

A zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegzendő, lepecsételt és birtokonként külön-külön tett írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál legkésőbb a versenytárgyalási napon délelőtt 11 óráig nyújtandók be.

A borítékra irandó: „Ajánlat a birtok haszonbérletére“.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész bértagra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Ajánlati biztosítékul: birtokonként 3000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban, avagy a Pesti hazai első takarékpénztár letétkönyvecskéjében, a versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak.

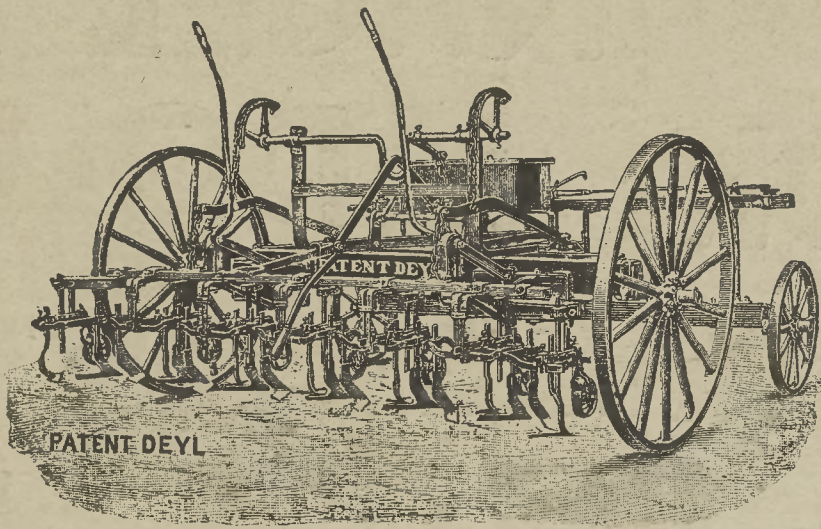
Oly egyének, a kik a közalapokkal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi czímen perben, avagy csőd alatt állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál, valamint a szekszárdi kir. közalapítványi felügyelőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A netán szükséges felvilágosítások a közalapítványi (IX.) ügyosztályban megszerezhetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányát az érdeklődőknek 5 korona lefizetése ellenében a segédhivatali főigazgatója és a szekszárdi kir. közalapítványi felügyelőség kiszolgáltatja.

Kelt Budapesten, 1916 május havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium.

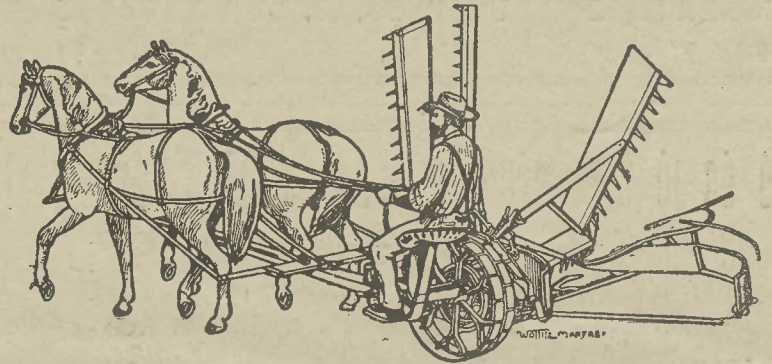
„DEYL“ specziális répa- kapáló eszközei

országszerte elismertek, mert szerkezeti fölényük és anyaguk kiválósága felülmulhatatlan munkateljesítést biztosítanak. — Répatermelő gazdaság ezen kiváló „DEYL“ kapálóeszközöket nem nélkülözheti.

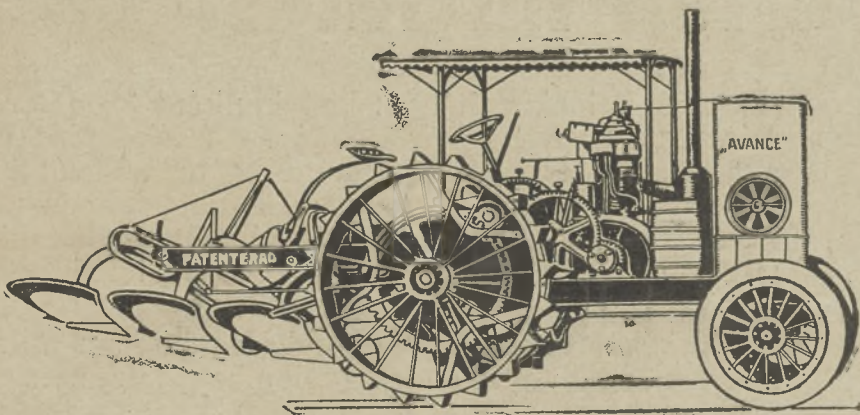
Elsőrangu marokrakó-aratógépeink, fűkaszalók, szénaforgatóink és gyűjtőgereblyéink

elsőrangu anyagból és legmegfelelőbb kivitelben ezidőszertint még kaphatók.

Nyomatékosan felhívjuk t. vevőink figyelmét azon körülményre, miszerint már csak igen korlátolt raktárkészlet felett rendelkezünk, miért is saját érdekükben cselekszenek, ha szükségletüket **már most** idejében beszerzik, mert a nagy számban beérkező rendelvényeket ezidőszertint is már csak fekozatosan áll módunkban lebonyolítani.

„AVANCE“ NYERSOLAJMOTOREKÉNK

a legkülönbözőbb terepviszonyok közepette elért szántási minőségével, kezelési egyszerűségével és áttekinthetőségével páratlan népszerűsége miatt és országszerte általános érdeklődést keltett. Jelenleg — a behozatal nehézségei folytán — csak igen korlátolt számú ily szántógépkészlet áll őszi szállításra rendelkezésre. Minthogy már eddig is a beérkező gépek legtöbbje előre eladatott, komoly érdeklődők csakis azonnali előjegyzés esetén tarthatnak számot „AVANCE“ motorekére.

Ismertetéssel és részletes felvilágosítással szolgál:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgőnyczim: „Kultur“ Bpest.